

Čuvajmo demokratičnost volitev!

O napakah nekaterih aktivistov

Ze v sami predvolilni kampanji dvigajo ljudske množice na odgovorna mesta iz svoje srede tiste ljudi, ki jim zaupajo, tiste, ki so v času boja in v prvih mesecih graditve naše oblasti in obnavljanja domovine dokazali, da so res z vsem srcem za stvar ljudstva, za stvar naše ljudske demokracije. Pri tem pa ljudstvo odstranja vse spekulante in protiljudske elemente, ki so se bili vrinili v organe naše oblasti. Odstranjanje pa tudi vse tiste aktiviste, ki so si s svojim nepravilnim delom, stremištvom ali drugimi napakami umazali svoje ime. V predvolilni kampanji se ne uveljavlja samo zdrava ljudska kritika, pač pa se uveljavlja tudi polni meri tudi pravica ljudstva, da vsakega kliče na odgovor in ga z njegovega mesta odpokliče, če tja ne spada, ali pa če si je zapravljal zaupanje ljudstva.

Aktivisti OF so v letih borbe pokazali čudeže junaštva in požrtvovalnosti. Vedno so stali na čelu množic in njihovega boja za svobodo in demokracije pravice. Prav tako so aktivisti tudi v prvih mesecih po osvoboditvi z vso silo prišli za delo. Povsod so vpila odprta vprašanja. Premagovati je bilo treba in je še treba ogromne težave pri obnovi domovine in normalizaciji življenja. Marsikater aktivist je zaradi prevelikih naporov obležal in se zgrudil. Aktivisti so danes tisti, ki vodijo množice v njihovemu ustvarjalnem delu, so tisti, ki med množice prenašajo demokratičnega duha OF in skrbijo za to, da bo OF res postala čuvarka demokratičnosti in ljudskega dvigajo oblasti. Borba je na površje dvignila celo vrsto novih, preprostih ljudi zaradi njihove predanosti ljudstvu, zaradi njihove odločnosti in boju. To so naši aktivisti. Pokazalo se je, da so ti ljudje, pa čeprav so preprosti, sposobni ob mobilizaciji množice voditi vse težke posle v oblasti, zlasti pa, da znajo zvesto čuvati pridobitve naše borbe. Takim aktivistom — svojim najboljšim sinovom, izkaza ljudstvo že v predvolilni kampanji svoje zaupanje, ki ga bo ob volitvah na mogočen način ponovno potrdilo.

So pa tudi taki aktivisti, ki so sicer zrasli iz ljudstva, pa so si njegovo zaupanje zapravili. Najprej so to taki niso kos svojim nalogam. Niso kos sposobni izvršiti tega, kar danes čas pred njih postavlja. V strahu, da bi se našli ljudje, ki so sposobnejši od njih, v strahu, da bi ljudstvo samo našlo take ljudi, skušajo množice čim bolj odriniti od soodločanja pri vseh vprašanjih javnega življenja. Zadržajo vsako iniciativo od splošnih in jo skušajo z nemogočimi birokratskimi merami zadušiti. Ponekod, zlasti pa v krajinah, kjer je bil okupatorjev teror izredno oster, tako da naše narodno osvobodilno gibanje ni moglo zajeti najširših množic, so takoj po početku morali posamezni aktivisti prevzeti vse delo na svoje rame. Njihova naloga je bila, da množicam posredujejo pridobitve našega štiriletnega boja, da stori vse, da bi te pridobitve v resnici postale last množic in da bi množice mobilizirali za obrambo in nadaljnje razvijanje teh pridobitev. Njihova naloga je bila, da pritegnejo množice k reševanju vseh političnih, gospodarskih in drugih vprašanj ter da najdejo zdrave ljudske elemente in jih vključijo v delo, namesto tega pa so svoje svoje delo, ki je bilo važno, za najširše množice, osredotočili v svojih rokah. Niso se brigali za težnje in potrebe ljudstva, mislijo, da lahko sami vse opravijo. Zaradi tega puščajo nesteto vprašanj odprti. Oni odločajo o vsem in tako njihovo delo ne more biti v skladu s potrebami in težnjami ljudskih množic.

Slednjim pa imamo opravka še s takimi, ki se jim je zavrtelo v glavi. Naše ljudske množice so odlično razumele, da je delo za obnovo, delo za njih same. Zato so v to delo vložile ogromno svojih sil in sposobnosti. Zato danes lahko govorimo o velikih uspehih v obnovi in normalizaciji življenja. Toda ti aktivisti so si začeli ob teh uspehih domisljati, da so to uspehi njihove sposobnosti, ne pa uspehi množic. Domisljati so si začeli, da so vsvo modrost tega sveta požrli z veliko žlico. Odklanjati so začeli vsako kritiko, prezirati vsak nasvet in pozabili, da se je treba stalno učiti in sicer učiti zlasti na svojih lastnih napakah in pri množicah. Postali so pravi vojvode, ki jim je malo mar, kaj ljudstvo zahteva in pričakuje od svoje oblasti, kajti oni — vojvode — itak sami vse najbolje vedo.

Vsi ti aktivisti so s svojim nepravilnim delom zagrešili marsikatero krivico. Zadušili so hoteli pravo ljudsko kritiko. Vsi ti so tudi nosilci birokratizma in podobnih napak. Hkrati pa so največja ovira za delo na obnovi, največja ovira za poglobljanje in utrjevanje demokratičnosti in ljudskega značaja naše oblasti. S svojim nepravilnim delom preprečujejo, da bi ljudske množice lahko odstranjale iz organov oblasti ob vsakem konkretnem

primeru posebej različne spekulante. Kaj se, da bi množice aktivizirali in opogumili k temu. Nesposobni aktivisti, domisljajci, vojvode in birokrati pa so s svojimi napakami škodovali ugledu naše oblasti, škodovali ugledu Osvobodilne fronte, škodovali koristim ljudskih množic, škodovali obnovi naše domovine. Zato ne spadajo več v organe oblasti. Naj si s trdim in požrtvovalnim delom spet pridobijo zaupanje ljudstva, naj pokažejo, da so spoznali svoje napake in naj te napake popravijo.

Zdaj vsi ti različno čutijo, da jih bo ljudstvo odstranilo in da jim bo že v volilni kampanji povedalo, da so si zapravili njegovo zaupanje. Čutijo prav dobro, da bo ljudstvo dvignilo na njihova mesta nove ljudi.

OF je svoje aktiviste vedno vzgajala v duhu kritike in samokritike. Marsikateri aktivist zdaj priznava svoje napake, priznava da mora odstopiti svoje mesto novemu človeku, ki bo res užival zaupanje ljudstva. Nekateri pa tega nečejo spoznati. Sem pa tja se je to spremenilo v zelo grobe izpade. Sklicujejo se taki aktivisti na svoje pretekle in sedanje zasluge ter dokazujejo, kako brez njih ne bo šlo. Toda tudi to nič ne pomaga. Preiti hočejo in včasih celo preprečiti hočejo ljudsko kritiko. Prekinjajo razprave na predvolilnih zborovanjih. Ne dovoljujejo na teh zborovanjih temeljitih razprav o posameznih kandidatih in se čisto izvijajo z izgovorom, češ da se mudi ali pa zavlačujejo s pripravami za te predvolilne zbere. Višek doseže vse to, če hočejo taki ljudje strašiti z najneznanejšimi birokratskimi nesmisli, če volilci zahtevajo spremembe kandidatnih list. Vse, kar se dotika organiziranja predvolilne kampanje in volitev, so vzeli sami v zakup, nočejo dati nobenih pojasnil, če pa kdo k njim po pojasnila pride, se skrijejo za razne izmišljene paragrafe in birokratska »pravila« ali ga pa odslovijo. Hkrati pa so storiли vse, da so svoje področje odrezali od ostalih predelov ter vestno skrbijo za to, da grede vse zveze navzgor — do višjih forumov — samo skozi njihove roke. Ustvarili so si na svojem področju pravo, lastno, zakotno republiko, kjer zdaj vladajo oni sami — zakotni despoti.

Več kot jasno je, da so taki zakotni despoti največja nevarnost za pravilni razvoj predvolilne kampanje, za resnično demokratičnost pri postavljanju volilnih imenikov in kandidatorov, za dosledno demokratičnost volilnega postopka.

Pa še v nekem drugem pogledu so ti despoti največja nevarnost za demokratičnost volitev. Kakor je treba pri volitvah storiti vse, da bodo iz organov oblasti odstranjeni vsi, ki tja ne spadajo, prav tako pa se je treba vztrajno boriti proti temu, da bi se lahko v odbore pritohtipali novi spekulanti, ki so dozdaj v svojih kotih čakali na ugodno priliko. Prav ti zakotni despotje predstavljajo veliko nevarnost, da taki tihotapci tudi uspejo. To pa ne samo zaradi tega, ker ovirajo kritiko, pač pa v prvi vrsti zaradi tega, ker se prav okrog teh aktivistov zbirajo in se po vsej logiki morajo zbirati razni lizunski spekulante. Spekulanti dobro vedo, da bo prav tak zakotni despot njihov najboljši zaveznik — pa če sam to hoče ali ne, ostani kakor je, kadar aktivist zaradi svojega despotstva zgubi živo zvezo z množicami, kadar te množice odbije od sebe, tedaj ne more poznati več tega, kar množice mislijo o posameznikih, tedaj v odnosu do posameznikov izgubi tisto merilo, ki je edino pravilno merilo, namreč: kako množice gledajo na posamezne ljudi. To spekulanti prav dobro vedo. Vedo, da jih tak aktivist ne bo spregledal, ampak jim bo nasedel. Prilizujejo se mu, pojejo mu hvalo in slednjic postane tak despot — hoče ali nehoče — nekakšen kralj na Betajnovi, opt na krog protiljudskih spekulantov, ki so se iz strahu pred množicami zatekli pod njegovo okrilje.

Druga nevarnost za demokratičnost volilne kampanje in volitev samih pa so razni oportunistični pojavi med množicami in med aktivisti. Ponekod množice še niso bile v celoti razumele pomena volitev in ne pomena predvolilne kampanje. Niso se še popolnoma vživele v to, da je sedaj oblast v njihovih rokah in ne čutijo še dovolj odgovornosti, ki jo pri volitvah nosijo najširše množice. To je zlasti v tistih krajih, kjer je najbolj besnel okupatorjev teror in kjer OF v letih borbe ni mogla zajeti najširših plasti. Zato se v teh krajih pojavljajo tendence, da se volitve izvedejo kar na hitro roko, brez temeljite priprave. Te tendence prav gotovo dopuščajo možnost, da v organih oblasti še naprej ostanejo razni spekulante in da se še novi vrinejo. Naši aktivisti so se v takih krajih morali boriti z izredno velikimi težavami in dosegli so že prav pomembne uspehe. Mi danes lahko govorimo o prebijanju celih pokrajin, ki

Zmaga angleške laburistične stranke pri volitvah

Celotna opozicija dobila 393, Churchillova vlada pa 203 poslanskih mest

London, 26. julija (British Official Press). Ob 16. uri je bil uradno razglašen izid angleških parlamentarnih volitev. Volilni izidi so sledeči:

Laburisti 369 poslanskih mest, konservativci 188, nacionalni liberalci 14, liberalci 10, neodvisni 8, neodvisna laburistična stranka 3, komunisti 2, in Commonwealth 1.

Celotna opozicija je dobila 393 poslanskih mest, vlada pa 203.

Laburisti so dobili 10,843,228 glasov, konservativci 8,004,615, liberalci 2,060,387, nacionalni liberalci 702,069, neodvisni 398,450, Commonwealth 107,544, nacionalisti 140,221, komunisti 74,540 in neodvisna laburistična stranka 46,679.

Celotno število za opozicijo oddanih glasov je 13,530,828, za vlado pa 8,846,905.

London, 26. julija. Bodoči britanski ministrski predsednik Clement Richard Attlee je po uradni razglasitvi volilnega izida izjavil:

»To je zelo značilen in zadovoljiv rezultat, ki kaže, da bodo izvoljeni poslanci vodili jasno in določeno politiko, ki bo temeljila na načelih in na uporabi teh načel v skladu s potrebami časa. Prvih v zgodovini je dobila laburistična stranka veliko večino. To nam bo omogočilo podpirati politiko, ki jo zasleduje socialistična stranka. Prepričan sem, da so volilci spremenili svoje mnenje glede na politiko, ki jo hočejo imeti doma in v naši zunanji politiki in da zaupajo laburistom. Jaz in moji tovariši se popolnoma zavedamo velike naloge, ki je pred nami.«

Četrto zborovanje ZAVNOH-a v Zagrebu

Na njem se obravnavajo vprašanja izgraditve porušene dežele

Zagreb, 24. julija

Po svojem tretjem zgodovinskem zborovanju maja 1944. leta v Topuskem, se je danes prvič v popolnoma osvobojeni deželi v Zagrebu zbralo »Zemaljsko antifašistično višje narodno oslobodilno Hrvatske«, na svoje četrto zborovanje. Po odloku predsedništva ZAVNOH-a od 13. t. m. je za to zborovanje sestavljen sledeči dnevni red:

1. Verifikacija pooblastil zborovalcev.
2. Otvoritev IV. zborovanja ZAVNOH-a.
3. Poročilo predsednika narodne vlade Hrvatske.
4. Predlog zakona o zamenjavi naziva ZAVNOH-a.
5. Predlog zakona o zamenjavi naziva Narodno-osvobodilnih odborov.
6. Predlog o razširjenju narodnega zbora Hrvatske.
8. Razno.

Zgodovinska dvorana zbornice je bila svečano okrašena z zastavami in slikami ter bogato razsvetljena.

Četrtemu zborovanju ZAVNOH-a je prisostvovalo nekaj članov vlade, ki so ob enem tudi zborovalci ZAVNOH-a, in sicer: Frol F., dr. Sernee Z., dr. Gregorij F., Andrija Hebrang, prisotni pa so bili tudi ministri Zvezne vlade Kusanović Sa-va, Zečević Stevan in Zujevič Sreten. AVNOJ so zastopali predsednik dr. Ivan Ribar in podpredsednik: Moša Pijade, Marko Vujačić in Rus Jože. Novi zborovalci ZAVNOH-a so ob enem zborovalci AVNOJ-a. Zborovanju so prisostvovali tudi predstavniki Narodnih skupščin federalnih enot. Slovenski osvobodilni svet je zastopal predsednik Josip Vidmar. Z delegacijami narodnih skupščin so prišli tudi predstavniki narodnih vlad poedinih federalnih enot.

Čerkev so zastopali zagrebški nadškof dr. Alojzij Stepinac s tajnikom papeževskega legata msgr. Marconea, srbski pravoslavni episkop Arsenije iz duhovnikom Ilijo Čukom in s svojim tajnikom. Predstavniki Jugoslovanske armade s komandantom I. tankovske armade generalporočnikom Drapšilom in komisarjem armije ter člani ruske vojne misije, polkov-

nik Rak in podpolkovnik Zakurdajev so tudi prišli na zborovanje. Prihod predsednika ZAVNOH-a, Vladimira Nazorja s člani predsedništva in vsa narodna vlada Hrvatske na čelu s predsednikom dr. Vladimirom Bakaričem je bila burno pozdravljena.

Praden je Vladimir Nazor otvoril zborovanje ZAVNOH-a, je predložil listo članov Verifikacijske komisije (člani: Nikola Brozina, Kukoč Ivica, Rapač Bogoljub, Grahovac Bude i Četušić Mileva), ki je bila s ploskanjem sprejeta. Komisija je takoj pričela z delom in je po kratkem odmoru ugotovila, da je predsedništvo ZAVNOH-a pozvalo vse zborovalce in da se jih je odzvalo toliko, kolikor je potrebno za kvorum za zborovanje.

Nato je predsednik Nazor otvoril IV. zborovanje ZAVNOH-a. Najprej je pozdravil vse goste, nato pa je govoril.

Poudaril je, da je to prvo svobodno zborovanje ZAVNOH-a v svobodni domovini in da se bo tu razpravljalo o vprašanjih izgraditve porušene dežele, da bo mo šli v boj proti pomanjkanju, neredu in lopovščinam. S kratkim molkom je počastil spomin vseh padlih borcev. Nato je v kratkih besedah izrazil v imenu vsega hrvatskega naroda zahvalo našemu voditelju, prvoborcu za svobodo in lepše življenje, tov. Titu. Nato je poudaril tudi vlogo komunistične partije — organizatorja velike borbe za osvobodjenje naše domovine, omenil pa je tudi hrvatsko republikansko kmečko stranko, ki je do štih doprinesla k naši borbi. Ko je govoril o izgradnji naše dežele, je rekel: »V tej veliki izgradnji je treba plana in reda, mi pa, tovariši, smo poklicani, da to čimprej uvedemo.« V bodočem času bodo zrasli nove vrste junaki — junaki dela. S to željo je gov. Nazor otvoril I. zasedanje AVNOJ-a v Zagrebu in se na koncu svojega govora zahvalil še velikim zaveznikom, posebno pa tov. Stalinu in njegovi Rdeči armadi, ki so nam pomagali.

Po končanem govoru tov. Nazorja je spregovoril predsednik AVNOJ-a tov. dr. Ivan Ribar. V kratkih besedah je pozdravil zborovanje in izrazil svoje pre-

pričanje, da bo rodilo bogate plodove in dalekosežne posledice v razvoju Hrvatske, pa tudi v razvoju in izgradnji državnosti Jugoslavije. Tov. Ribar je uverjen, da bo tudi na tem kot je na vseh ostalih prišla do popolnega izraza suverena volja hrvatskega naroda in Srbov na Hrvaškem. Tov. Ribar je povedal, da se nikoli na nobenem zborovanju in v vsem našem pokretu ni formuliralo niti odločevalo nič drugega kot samo ono, kar je z borbo izvojevano in kar se prav radi te borbe mora priznati. Nato je poudaril krepitve enotnosti in bratstva hrvatskega in srbskega naroda, ki sta imela mnogo skupnih zaslug pri zgraditvi naše narodne oblasti. Poklonil se je tudi vsem padlim junakom, mučenikom in borecem, padlim za svobodo in pravico. Končno se je zahvalil še nezlomljivi Rdeči armadi in njenemu vojskovodji, maršalu Stalinu za velike zasluge in pomoč pri našem osvobojevanju.

Za predsednika AVNOJ-a, dr. Ivanom Ribarjem, so govorili predstavniki narodnih skupščin federalnih enot. V imenu slovenskega Narodno-osvobodilnega sveta je govoril predsednik Josip Vidmar. Kot že prejšnji govoril, je tudi Vidmar naglasil veliko stopnjo bratstva, do katere so se vzpeli vsi jugoslovanski narodi. Da je danes naloga katerega koli jugoslovanskega naroda prav tako naloga vsakega drugega naroda Jugoslavije. Potem je govoril o zgodovini in usodi, ki nas je že skozi stoletja vedno povezovala. Od turških spopadov, preko kmečkih uporov, pa do narodno-osvobodilne borbe, vedno nas je skupni sovražnik ujediniel v skupni borbi. Na koncu svojega govora je tovariše Hrvate pozval k novi nalogi, ki jo moramo skupno rešiti in to je vprašanje naših najzapravnejših bratov. Osvoboditi in priključiti moramo naši državi Pulj, Trst in Gorico. »Uverjen sem, da bo naš trud za osvoboditev naših zapadnih bratov kronan z uspehom. V tem imenu pozdravljam vaše današnje zborovanje in mu želim uspeha iz dna srca.«

Za njim je govoril dr. Vladimir Bakarič, predsednik Narodne vlade Hrvatske.

Šest novih zakonov

Predsedstvo AVNOJ-a je odobrilo tudi resolucijo oblastne Narodne skupščine Kosova in Metohije

Beograd, 25. jul. (Tanjug). Predsedstvo AVNOJ-a je izdalo naslednje poročilo: Na svoji seji dne 23. julija 1945. leta je predsedstvo AVNOJ-a izdalo naslednje zakone:

- 1.) Zakon o odtegnitvi kovinskega okupacijskega denarja;
- 2.) Zakon o kovanju drobiža demokratične federativne Jugoslavije;
- 3.) Zakon o postavitvi plovnih objektov, ladjedelnice, luk in pristanišč na morju pod upravo prometnega ministrstva demokratične federativne Jugoslavije;
- 4.) Zakon o delavskih poverjenikih;
- 5.) Zakon o poljedelski strojni službi;
- 6.) Zakon o zaščiti kulturnih spomenikov in prirodnih redkosti demokratične federativne Jugoslavije.

so bile vsled okupatorjevega in domobranskega terorja odrezane od narodno osvobodilnega gibanja. Mi lahko s ponosom govorimo o takih uspehih naših aktivistov, o uspehih OF. Vendar povsod tega še ni. Marsikje so naši aktivisti podlegli težavam in oportunističnim vplivom. Niso znali dvigniti politične zavesti množic ter so pri tem sami zagazili v blato oportunitizma in popuščenja. Če govorimo o demokratičnosti volitev je treba pred vsem udariti po tistem popuščenju, ki se kaže v odnosu do različnih spekulantov in do ljudi, ki nimajo pravice voliti, ki spadajo pred sodišče narodne časti. Vsi taki spekulanti in podobni se skušajo spretno izgovarjati, govorijo o svojih velikih sposobnostih, ki da jih stavljajo naši oblasti na razpolago itd. Takim zavijanjem množice čestokrat nasledajo, zlasti pa se tam, kjer so bile v preteklosti morda od

teh spekulantov tudi gospodarsko odvisne. V takih primerih je dolžnost naših aktivistov, da množicam pokažejo pravo lice teh spekulantov, da jih odločno razkrinkajo in množice same aktivizirajo v boj proti tem protiljudskim elementom, proti ljudem, ki spadajo pred sodišče narodne časti. Aktivisti se ne smejo ustrašiti, če morda sem pa tja v posameznih slučajih množice ne pokažejo dovolj borbenosti, pač pa morajo dvigniti politično zavest teh množic in voditi neumiljeno borbo proti vsem, ki bi hoteli zlorabiti politično zaostalost množic v nekaterih predelih.

Broba proti oportunitizmu in borba proti zakotnim despotom, to sta dve izmed važnih nalog, ki jih moramo izpolniti in vsak dan izpolnjevati, če hočemo, zagotoviti demokratičnost predvolilne kampanje in volitev samih.

sodišča, v kazen težke ječe za dobo 20 let.

Na isti seji je predsedstvo odlikovalo Andrija Hebranga, ministra za trgovino in industrijo, z odlikovanjem za »Zasluge za narod I. stopnje«. Maksima Goranovića, Zdravka Roma in Dušana Egica z odlikovanjem »Dela I. stopnje«, kakor tudi večje število posameznikov in delavskih skupin, ki so se s svojim delom odlikovali pri poljedelskih delih v Vojvodini.

Makedonski begunci svoji narodni vladi

Beograd, 24. julija. S svoje konferenci, na kateri so izvolili kulturno-prosvetni odbor, so emigranti iz Egejske Makedonije poslali narodni vladi Makedonije naslednjo brzojavko: »Zbrani na konferenci, na kateri smo izvolili kulturno prosvetni odbor, ki bo deloval na izobraževanju nas, Makedoncev iz Egejske Makedonije in ki nas bo še bolj zblizal z našimi brati iz svobodne Vardarske Makedonije, vam pošiljamo tople in prisrčne pozdrave. Izrazjujemo svojo hvaležnost za topli sprejem in skrb, ki nam jo izkazujejo, smo prepričani, da boste tudi v bodoče skrbeli, da se zacelijo rane, ki so nam jih prizadejali krvoločni grški monarho-fašistični zločinci.«

Naša vojska daruje

Tovariši v vojski pobirajo denar za naš tisk. Tekmujejo, kateri bataljon, katera četa, kateri vod bo prvi. Nekdo v četi se pritožuje: »Kdor ima, lahko zmaga — jaz sem dal samo 12 lir, a bile so zadnje.« Takih je vse polno, ki dajo zadnji denar. Komisar je onemu odgovoril: »Ne bo prvi tisti, ki bo dal največ lir, ampak brez dvoma tisti, ki je daroval zadnje. Naš bataljon mora biti prvi, hočemo pokazati kako cenimo naš tisk.«

Puške so utihle... Tisk pa je ostal važno orodje v še trajajoči borbi z narodnimi škodljivci. Borci se tega zavedajo in žrtvujejo zanj tudi zadnji denar.

Potrebno je načrtno varčevanje z lesom

Partizanski borci so nam rešili najmanj triletni posek lesa v vrednosti okrog 900 milijonov dinarjev

Res je, da obsegajo naši gozdovi 43% (skoraj 700.000 ha) celokupne površine Slovenije. Pred vojno se je za sekanje, izdelavo, spraviljanje lesa itd. uporabilo dnevno povprečno 25.000 do 30.000 dnm. S tem se je preživljalo okrog 100.000 prebivalcev. Prav tako je od predelave lesa na žagah živelo okrog 100.000 ljudi, a razen tega je živelo najmanj 50.000 ljudi neposredno samo od gozda odnosno lesa. Po tem približnem računu je pred vojno živelo okrog 250.000 ljudi od slovenskega gozda odnosno lesa.

Toda, kam nas je dovedlo neracionalno gospodarstvo z gozdovi? Do začetka 20. stoletja so Slovenci krčili gozdove zaradi vedno večjih potreb po pašnikih, njivah, travnikih, sadovnjakih, vinogradih, stavbiščih itd. Iz relativno gozdnih tal se je večinoma umaknil gozd na absolutno gozdna tla, t. j. na tla, na katerih je edino gozd predstavljal trajno obliko koristnega izkoriščanja zemeljske površine.

Na absolutno gozdnem zemljišču daje gozd poleg neposredne koristi v obliki višja lesa tudi mnogo posrednih koristi. Varnuje druga zemljišča in tehnične naprave pred vetrovi, poplavi, plazovi, slano itd., a to le v primeru, če se nahaja v gozdnih normalna količina zdravega, dovolj razvitega lesa. ki mora ostati nedotaknjena. Izkoriščati in sekati bi se namreč smel samo prirodni prirastek.

Na žalost moramo ugotoviti, da slovenski gozdovi nimajo več normalne zaloge lesa. Za desetletja je večina naših gozdov preveč in napačno izkoriščevana, premalo varovana ter tudi nepravilno negovana.

Iz tega vidimo, da je predvojno javno mnenje o našem izrednem in »neizčrpnem« gozdnem bogastvu, ki so ga umetno vzdrževali govti pridobitni krogi, bilo v stvarnosti zmotno. V resnici so že tedaj bili naši gozdovi zelo izčrpani. Ze precej pred to vojno so kmečki gozdovi prenehali biti hranilnice slovenskih kmetij. Obresti so bile že zdavnaj pobrane. Tudi glavica se je od leta do leta zmanjševala. Produktivna moč gozdov je padala letno za okrog 640.000 kub. metrov.

Škoda za časa okupacije

Se bolj so trpeli naši gozdovi pod fašističnim okupatorjem. Kjer koli je mogel, je isti brez usmiljenja uničeval naše gozdove. Ker so nudili gozdovi odlično zavetje našim bratrim borem za svobodo, je okupator uničil in popolnoma izsekal gozdove zlasti ob železniških prago, cestah, prometnih križiščih ter v bližini naselbin. Tako so uničili tudi v velikim trdom vzgojeni borovi nasadi na Krašu in na Primorskem. Vsi ti popolnoma uničeni gozdovi se bodo zelo težko obnovili. Poleg izsečenih nezrelih gozdov je propadlo tudi na milijone gozdnih sadik, ker niso bile pravočasno presajene. Zaradi pomanjkanja potrebne nege, se je v gozdnih silno razvil tudi lubadar ter napravil ogromno škodo.

Okupator je uničil odnosno odpejal skoraj milijon kubičnih metrov napravljenih drv, celozrnega lesa, tehničnega lesa, tesane, cepiline in žagane robe, furnirja, vezanega lesa, parketov itd. Pred vojno smo Slovenci imeli 248 večjih lesnih obratov. Od tega je 65 največjih obratov popolnoma porušeni, 24 obratov rabl pol leta za ponovno usposobljenost, 37 obratov bo obratovalo po 3 mesecih popraviljanja, a 13 obratov po dvomesečnem obnavljanju. Od 1639 malih žag v Sloveniji jih je 811 popolnoma uničenih, pa tudi ostale so delno poškodovane. Poleg tega je okupator uničil tudi večje

število gozdarskih hiš in naprav. Tu je izmešen le del škode, ki nam jo je povzročil okupator za časa vojne in okupacije. Poleg efektivne škode, ki je nastala z gori navedenim uničevanjem gozdov, gozdne industrije in ostalih naprav, je zaradi zmanjšane proizvodnje v gozdarstvu tudi ogromna škoda v skupnih dohodkih narodnega gospodarstva. Skupna škoda v slovenskem gozdnem gospodarstvu in industriji se ceni na 1,2 milijarde dinarjev.

Po zaslugi partizanskih borev okupator ni mogel izkoristiti gozdov, ki so bili oddaljeni od večjih okupatorjevih odnosno belogradističnih postojank. Tako je po mnenju strokovnjakov ohranjen najmanj triletni posek lesa, kar znaša okrog 9.000.000 kub. metrov odnosno okrog 900 milijonov dinarjev vrednosti.

Načrtna obnova gozdov

Takoj po zlomu fašizma so narodno osvobodilne oblasti prevzele vse gozdarske ustanove, ki so obstajale v Ljubljani, in to: Odelek za gozdarstvo biv. banške uprave, Ravnateljstvo drž. gozdov, Odelek za budoumniko, Začasno drž. upravo razlaščenih gozdov, Gozdarski odesk Kmetijske zbornice, Direkcija versko zakladnih gozdov, Gozdarski urad Karla Auersperga iz Kočevja, ki je med okupacijo preselil svoj urad v Ljubljano.

Ko bodo razčiščeni pravni odnosi ter izdani potrebni ukrepi o prehodu teh gozdov v narodno imovino, bodo te gozdne ustanove trdno povezane v državnem sektorju gozdnega gospodarstva. To bo omogočilo smoterno in enotno upravljanje istih. Gori omenjeni gozdovi so, zaradi predvojne strokovne nege in uprave, v glavnem zelo dobro ohranjeni in tesno povezani z lesno industrijo.

Stanje kmečkih gozdov

Skoraj 70% (49.000 ha) celokupne gozdnice površine zavzemajo kmečki gozdovi, ki pa so žal v zelo slabem stanju. Preveč so bili izkoriščevani, prejmalo negovani ter brez strokovne uprave. Zaradi tega razumljivo sestojte v glavnem iz manjvrednega drevoja in grmočja. S svojimi malimi gozdovi, od 0,1 do 0,5 ha gozdne površine, krije 134.000 kmetij komaj lastne potrebe za lesom, stelojo itd. Po nabelih trajnosti gozdnega gospodarstva lahko samo okrog 6000 slovenskih kmečkih posestnikov, poleg domačih potreb, les tudi delno prodaja, a od teh le 600 posestnikov, ki imajo od 50 do 800 ha gozdne površine, lahko dobiva redne dohodke za preživljanje iz evlji gozdov.

Zaradi predvojnih gospodarskih težav in etisk so bili kmečki gozdovi, zlasti oni z manjšo površino, vse preveč izkoriščeni. Kmečki gozdnim gospodarji bodo morali dobiti potrebno strokovno izobrazbo, ter so ostali brez normalne zaloge lesa. Le tako bo mogoča uspešna obnova in strokovno upravljanje tudi nad kmečkimi gozdovi, ki predstavljajo ogromno večino slovenske gozdnice površine.

Slovensko ministrstvo za gozdarstvo

Za razliko od mnogih drugih federalnih edinic je pri naši Narodni vladi osnovano samostojno ministrstvo za gozdarstvo, ki posveča načrtni obnovi gozdov in gozdnemu gospodarstvu prav posebno pažnjo. Na konferenci delegatov federalnih edinic v Zveznem ministru za gozdarstvo v Beogradu, konec t. l. je bil dokončno sprejet organizacijski projekt za tehnično organizacijo gozdarskih mini-

strstev ter sploh gozdarske službe. Zagarstvo in lesna industrija za predelavo, v kolikor je v zvezi z žagami, ostane v področju Ministrstva za gozdarstvo, vsa druga lesna industrija pa spada v Ministrstvo za industrijo in rudo.

Izredno važno vlogo v našem Ministrstvu za gozdarstvo ima Odelek za načrtno gospodarstvo, ki bo moral čimprej izvršiti inventarizacijo vseh gozdov. Ker potrebujejo naše glavne drevesne vrste 100 let rasti za setno zrelost, bo tudi takšno načrtno obnovitveno delo moralo biti predvideno za to dobo vnaprej.

Največja štednja lesa

Zaloge posekanega lesa v gozdnih so zelo majhne, a potrebe izredno velike. V dobi obnove je treba ogromno lesa za porušene mostove, stavbe, železniške proge. Količina nujno potrebne lesa za obnovo in izgraditve presega štiriletni prirastek lesa v vsej državi.

Slovensko ministrstvo za gozdarstvo je v sklopu načrtnega gospodarstva dobilo iz Beograda proizvajalni nalog za 1945. leto. Po tem nalogu moramo do konca leta izdelati okrog 900.000 kub. m raznega lesa, in to n. pr. 120.000 kub. m jamskega lesa, 25.000 drogov in pilotov, 155.000 železniških pragov, 70.000 kub. m tesanega lesa, 320.000 blodov za žage, 70.000 kub. m tanin-lesa, 400 vagonov oglja. Iz navedenih količin se bodo krile predvsem domače potrebe, višek pa bo uporabljen v drugih federalnih edinih.

Ker se mora gornje delo izvršiti v toku pol leta, je potrebno 20.000 delavcev. Ministrstvo pa ima v najboljšem primeru vsega le 8000 delavcev in vojnih ujetnikov, ki pa niso specializirani. Tako igra pomanjkanje delovne sile tudi tukaj zelo veliko vlogo.

Gornje velike številke lesa, ki je neobhodno potreben za obnovo našega razrušenega gospodarstva, nas istočasno svajajo in postavljajo k največji štednji lesa.

Mokra drva dajo eno petino manj kalorij kakor suha. Zaradi tega je treba čim prej nasekati čim več drv. Na ta način bomo uštedili eno petino drv, kar znaša skupno 140.000 kub. m letno, torej prihranek od najmanj 10 milijonov din. Zato nasekajte drva sedaj, da bodo za zimo suha. S tem bo prihranjena ena petina drv.

Opeka, cement, kamni itd. naj do največje mere zamenjamo stavbni les. S tem bo istočasno dosežena večja trajnost, stabilnost in moč zgradb.

Uvesti moramo tudi nove metode dela ter izkoristiti nove iznajdbe. Predmeti, izdelani iz furnirja (šperplošč), umetnih lesnih mas itd. niso samo lepši, lažji, čvrstejši in trajnejši, temveč se za njihovo izdelavo uporabi 50% manj lesa. Izkoristiti moramo vse odpadke lesa ter tudi les slabše kakovosti za izdelavo tukaj navedenih nadomestkov lesa.

Beograjska »Porba« od 21. t. m. navaja, da je Sekolija za izgradnjo proge v Sremski Mitrovici naročila veliko količino lesnih plošč za vrata, in sicer v debelosti od 4 cm. Vendar bi plošče v debelosti od 2 cm prav tako dobro služile svojem namenu. Tako bodo pa pretežka vrata zahtevala tudi nadnormalno močne in masivne okvire, kar pomenja 50% večjo in nekoriščno potrošnjo lesa.

Krajevni in terenski odbori OF, kakor tudi NOO, so dolžni dati iniciativo, da se gozdno narodno bogastvo čim bolj štedi ter najracionalneje uporablja. Najvažnejše od vsega pa je, da organizirajo takoj vse potrebno za sečnjo in pripravlanje drv. S tem se bo prihranila ena petina lesnega bogastva.

Kakor v Makedoniji, tako je tudi v vseh ostalih federalnih edinicah JNOF neobhodno element za obnovo dežele za izgraditve narodne oblasti, za ojačanje bratstva in edinstva vseh naših narodov ter za ojačanje bratstva med vsemi ostalimi slovanskimi narodi. Zaradi tega je pobuda za sklicanje kongresa JNOF Jugoslavije ena od najsrebrnejših, kar smo jih doslej imeli. Kongres, ki se bo vršil 5. avgusta v Beogradu, bo zbral najširše ljudske množice pri delu za politični, kulturni in gospodarski dvig naše dežele, pri delu za okrepitev bratskih odnosov med našimi narodi in za nadaljnjo utrditve naše narodne oblasti. Kongres in organizacije, ki bodo iz njega izvrale, bodo najširšim ljudskim slojem dale možnost, da dokončno očistijo našo svobodno demokratsko federativno Jugoslavijo zadnjih ostankov fašističnega in nazadnjaškega življa, ki zaključil svojo izjavo Dimitar Vlahov.

Požrtvovalnost železniških delavcev

Veles. Pod vodstvom tehniškega osebja v Velesu je bila obnovljena kurilnica, ki jo je okupator ob svojem odhodu iz Makedonije uničil. Delavci so zmagali delo na velikem področju od Zelenikova do Djevdjelije, Bitolja in Kočane in izvršili vsa popravila v kurilnici. Na tem področju so delavci kurilnice popravili 350 vagonov in lokomotiv. Pri tem delu so naleteli delavci na velike težave, ker je bilo treba vsako lokomotivo popraviti na kraju samem. Toda delavcem je uspelo prebroditi vse težave. Da bi se delo pri popravilu lokomotiv in vagonov izvršilo v čim krajšem času, so napravili delavci iz treh pomožnih vagonov premične delavnice in tako se jim je posrežilo popraviti na progah 38 tovornih vagonov in lokomotiv.

Prvo grozdje v Beli Krajini

Črnopolci. Skoraj ne moremo verjeti, pa je vendar res. S Stražnega vrha smo dobili že več domalega zrelih grozdov. Niti stari ljudje ne pomnijo, da bi bilo že 16. julija zrelo grozdje. Če bo vreme ugodno, bo že v petec že dovolj grozdja za na trg. Tako okoli 1. septembra bo že splošna trgatava, in to dobra kot že dolgo ne.

Za večjo delovno disciplino v naših podjetjih

Govorec o naših glavnih današnjih gospodarskih nalogih pravi tov. Kardelj v svojem članku »Naloge za...«: »ne samo neposredne potrebe vsakdanje obnove, temveč tudi potreba, da se zaščitijo pridobitve narodno osvobodilne borbe ter interes srečnejšega jutrišnjega dne naših narodov in naših delovnih množic zahtevajo, da se z vsemi silami opremimo najvažnejše ročice, ki se imenuje: proizvodnja in trgovina.«

Izpolnjujoč skoraj že devet mesecev naloge proizvodnje in trgovine, smo nedvomno dosegli že nekaj pomembnih uspehov. Znatno del naših industrijskih podjetij, izmed katerih so bila mnoga povsem uničena ali težko poškodovana, zopet obratuje. Prizadevanje za dobavo najpotrebnejših sirovin naši industriji so rodila nekaj uspehov. Tudi naša trgovina je deloma že oživeła.

Eden glavnih vzrokov pa, da naši uspehi na polju proizvodnje, zlasti industrijske, niso večji, je pomanjkanje potrebne delovne discipline v naših podjetjih. To pomanjkanje je tako veliko, da so mnoge panoge naše industrijske proizvodnje znatno zaostale za načrtom, a pretežni del naših industrijskih podjetij ni dosegel niti še predvojne stopnje proizvodnje.

V čem se najbolj kažejo posledice kršitve delovne discipline v naših podjetjih?

Prvič: V mnogih naših podjetjih si delavci, pogosto tudi pod vplivom sindikalnih funkcionarjev, razlagajo pomen in funkcijo uprave in upravnika podjetja kot vlogo navadnih uradnikov, administratorjev ali v nekaterih primerih celo kot pomožnega osebja podjetja. Povsem naravno je, da so v podjetjih, ki so na čelu njihove uprave slabi, neodločni ali zastrašeni upravniki, takšni primeri osnovne kršitve delovne discipline zelo pogosti da celo »normalni«. V nekaterih primerih se postavlja sindikalna podružnica podjetja nad upravo podjetja celo v takšnih vprašanjih, kakor je pravica dati dopuste, dovoliti delavcu, da se časovno izostane od dela itd. Takšni sindikalni funkcionarji očitno pozabljajo, da je upravnik podjetja z zakonom imenovan in zaščiten vodja podjetja. Upravnik tovarne — in samo on — je gmojno in kazensko odgovoren za poslovanje podjetja, kakor tudi za njegovo rentabilnost. Zakon o pobijanju gospodarske sabotaže predvideva v prvi vrsti kaznovanje upravnika in uprave podjetja, če pride v podjetju do zastoja ali drugih nepravilnosti. Ničče, niti strokovna podružnica podjetja, ne more torej prisiliti uprave podjetja, da bi delavcem plačevala neupravičeno izostajanje, da bi plačevala razne »milice«, »komisarje« in podobno. Da bi moralo podjetje sploh redno obratovati, da bi se mogla v njem ohraniti potrebna delovna disciplina, je v prvi vrsti potrebno, da vsi delavci, vsi njihovi predstavniki v poverjeništvu, sindikalnih in drugih profasističnih organizacijah, v upravi upoštevajo in poslušajo glavnega najodgovornejšega voditelja podjetja.

Drugič: Zelo pogosto se krši delovna disciplina v podjetjih s tem, da med delovnim časom neupravičeno zapuščajo delo mnogi delavci, v prvi vrsti aktivisti sindikatov, fronte, fizikalnih organizacij itd. Takšno neupravičeno izostajanje od dela je ponekod tako pogosto, da se je med delavci in nameščenci, pa tudi pri nekaterih upravah podjetij ukoreninilo napačno mnenje, češ, da takšna kršitev delovne discipline ne škoduje proizvodnji in splošnem napredku podjetja. Mnogi sindikalni funkcionarji smatrajo, da

smemo sebi in drugim dovoljevati dopuste, dovoljevati, da hodijo na sestanke in konference, ki se vrše med delovnim časom podjetja.

Zamuda ali popoln izostanek od dela v delovnem času »zaradi važnega in nujnega sestanka« je postala škodljiva vsakdanja praksa mnogih sindikalnih funkcionarjev pa tudi drugih delavcev. Takšna anarhija mora izginiti iz naših podjetij. Ničče ne more prejemati plače, če v tovarni ne opravlja določenega, na proizvodnjo vezanega dela, ki mu ga je odkazal upravnik. Med predpisanim in določenim delovnim časom se ne smejo vršiti nobeni sestanki ali konference za delavce in nameščence podjetja, niti v podjetju samem niti izven njega. Noben izostanek od dela, nobena kršitev delovne discipline podjetja se ne more opravičiti z »javnicami« ali podobnimi posli.

Tretjič: Pomanjkanje delovne discipline je posebno pogost pojav v državnih podjetjih. To je predvsem posledica nepravilnega mnenja mnogih delavcev ali celo uprav državnih podjetij, da namreč državna podjetja ne morejo biti tako rentabilna kakor privatna. Kako globoko je ukoreninjeno takšno napačno mnenje in nekaterih državnih podjetjih, nam kaže primer Rakovičke tovarne. Ko je ministrstvo industrije zahtevalo pojasnilo, zakaj je kalkulacija nekega dela »višja od kalkulacije istega dela v nekem privatnem podjetju, je dobilo odgovor: »ker je Rakovička državno podjetje«. Prav tako se pogosto dogaja v državnih podjetjih, da se pošiljajo tudi visoko kvalificirani delavci na poljska ali druga dela, ki bi jih mogli opravljati tudi drugje. Takšni in podobni pojavi napravljajo na mnoge delavce in nameščence državnih podjetij napačen in škodljiv vtis, kakor da more vladati v državnih podjetjih takšna »svoboda«, v kateri lahko dela vsak, kar hoče, kajti »to je naša«, »zdaj je naš« počasi naš čas« itd.

Preprečiti in izkoreniniti takšne kršitve delovne discipline v naših državnih in privatnih podjetjih, to je prvi pogoj za doseganje potrebne delovne discipline, prvi pogoj, da se doseže in tudi prekorači predvojna stopnja proizvodnje.

Delavci in nameščenci, predvsem pa aktivisti sindikatov, delavski zaupniki morajo prvi in najdosledneje vedno dvigati v svojem podjetju avtoriteto uprave, v vsakem pogledu pomagati izpolnjevati vse sklepe uprave, namenjene krepitvi delovne discipline, proizvodnje in rentabilnosti podjetja. Sindikalni funkcionarji in delavski zaupniki morajo budno paziti, da med delovnim časom nihče ne zapusti dela, da se drže delavci vseh delovnih predpisov uprave podjetja; oni morajo prednjačiti v točnem in vestnem izpolnjevanju vseh odredb glede delovne discipline podjetja. Delavci državnih podjetij morajo vzljubiti podjetje in se ga okleniti kot resnično svojega, to pa bodo dosegli samo, če bodo počevali in razvili delovno disciplino pri delu.

Delavci in nameščenci morajo s svojimi predstavniki pri sodelovanju z upravami podjetja povečati napore za čim večjo delovno disciplino v naših podjetjih. To je prvi pogoj in najboljša pot, da dosežemo in prekoračimo v obnovljenih tovarnah predvojno stopnjo proizvodnje, da ustvarimo pogoje polnega razvoja naše industrije. V napredu za povečanje delovne discipline v naših podjetjih se kaže rodoljubje in delavska vestnost sindikalnih funkcionarjev, delavskih zaupnikov in vsakega delavskega razreda sloh.

(Po »Borbic«)

Zlatko Baloković k I. kongresu AFZ Hrvatske

Zagreb. Predsedništvo Prvega kongresa AFZ Hrvatske je dobilo naslednjo pozdravno broševko Zlatka Balokovića iz Amerike: »Ne moremo si zamisliti lepše proslave osvoboditve našega ljubljene Zagreba, mojega rodnega mesta, od domačih izdajalcev in tujih okupatorjev, kakor je zborovanje hrvatskih žen, ki bodo odigrale veliko vlogo v miru, kakor so jo odigrale v vojni. Pred nami se nudijo možnosti kakor nikdar v preteklosti,

ker ste imele velik delež v neizprosnom boju. Z neomajno vero v končno zmago bo vaš dinamični del v vsakem pogledu narodnega življenja zagotovil pridobitve, ki bodo prinesle narodu Jugoslavije blagostanje v svobodi in miru. V imenu narodne zveze ameriških Hrvatov, v imenu združene zveze jugoslovanskih Amerikancev, in ameriško-slovenskega kongresa, ki mu predsedujem, vam pošiljam najtoplejše pozdrave in želje.«

Premog — glavno vprašanje sladkorne proizvodnje

Ko so nemški in madžarski fašistični zavojalci bežali pred Rdečo armado in Jugoslovansko armado, so podrli vse mostove, uničili železniški promet, pogrnali v zrak mnogo tovarn, električnih central ter odpejali s seboj mnogo brana. Posrežilo se jim je tudi odnesti iz naših tovarnenega največjih delov naše prehrane — sladkor. Za letošje je bilo predvideno, da se poseje 50.000 katastrskih juter sladkorne pese. Toda propaganda, organizirana med proizvajalci sladkorja, je imela take uspehe, da je bil določen načrt razširjen in je bilo zasejanih nad 56.000 katastrskih juter. Zaradi velike suše in gosenice je bilo treba zemljišče na mnogih krajih preorati, tako da znaša danes zasejana površina 45.000 katastrskih juter, od katerih je 30.000 juter v zasebnih rokah in 15.000 v državnih.

Sestanke voditeljev zdravstvene službe

Beograd. To dni se je pričel v zveznem ministru narodnega zdravlja posvetovalni sestanek voditeljev zdravstvene službe, ki mu prisostvujejo ministri, pomožniki ministrov in načelniki oddelkov iz federalnih držav Jugoslavije. Sestanek je začel minister zvezne vlade dr. Zlatar Sremec z govorom, v katerem je razložil cilje in naloge skupnega posvetovalja. S strani jugoslovanske armade je bil navzoč generalni major dr. Gojko Nikolić, ki je med drugim poudaril pomen dosedanjega in bodočega so-

delovanja civilne in vojne zdravstvene službe.

Nadalje so razpravljali na konferenci o temi »Osnovne naloge zdravstvene službe v demokratski federalni Jugoslaviji«. Popolnoma so pretrčali na konferenci vprašanje organizacije zdravstvene službe na vasi.

Važen sestanek študentov

Študenti filozofske fakultete, ki namevajo leseni nadaljevanje s študijem, so nam obvezno udeležbe važnega sestanka v soboto, 28. t. m. ob 20 v balkonski dvorani univerze.

Pomen in vloga JNOF Makedonije

Ona je naslednica organizacije, ki se je že desetletja borila za enakopravnost in srečnejše življenje makedonskega naroda

Beograd, 25. julija: Predsednik glavne odbora JNOF Makedonije in podpredsednik AVNOJ-a Dimitar Vlahov je v razgovoru s sotrudnikom Tanjuša ob priliki priprav za prvi kongres JNOF Jugoslavije izjavil:

JNOF je igrala zelo veliko vlogo v narodno osvobodilni borbi našega naroda. JNOF je mnogo doprinesla, da se je ves naš narod združil v borbi proti okupatorjem in njihovim pomagačem. V vseh federalnih edinicah Jugoslavije je JNOF vodila borbo tako na fronti kakor v zaledju. Organizacije, ki jih je JNOF imela v zaledju, so poleg politične vzgoje in kulturno-prosvetnega dela mobilizirale tudi vsa materialna sredstva našega naroda za pomoč fronti in tako podpirale naše partizanske oddrede z orožjem, hrano, obleko in drugimi neobhodnimi potrebščinami ter na ta način pripomogle, da je bila zmaga nad fašizmom čim hitrejša in popolnejša.

JNOF Makedonije ima v razliko od drugih tudi dve posebni lastnosti. JNOF Makedonije je v bistvu naslednica organizacije, ki se je že desetletja borila za enakopravnost in srečnejše življenje makedonskega naroda. Znano je, da v Makedoniji ni bilo niti za časa Jugoslavije, niti preje nobenih političnih strank razen Komunistične partije, a pod Turki socialistične stranke. Za časa turške suznosti in kasneje pod hegemonistično Jugoslavijo je v Makedoniji obstajala in zelo obširno delovala močna narodna organizacija, ki se je imenovala Makedonska revolucionarna organizacija. Njen ustanovitelj je slavni sin makedonskega naroda in dalekovidni prijatelj vseh ostalih naših narodov Goce Delčev. V makedonski revolucionarni organizaciji je sodeloval ves makedonski narod, vsi možje, žene in mladina. Posebno množestveno so sodelovali kmetje. Ta organizacija je nad dvajset let vodila ilegalno oboroženo borbo proti zatiralcem, prav od mladoturske revolucije l. 1908. Med leti 1909 in 1912 je imela njena borba legaten značaj. Za to ni čuda, da se je po nemški zasedbi ves makedonski narod odzval pozivu za vstop v JNOF. Makedon-

ške množice so vstopile v enotno fronto z največjim navdušenjem, in so se v njej udeleževale kar najdejavnejše v vsem času zasedbe in bojev. Na ta način so Makedonci mnogo doprinesli k uničenju fašizma in osvoboditvi Makedonije, kot neoljudivega dela demokratske federativne Jugoslavije. Osvobodjenje Jugoslavije je uspeh skupne borbe vseh naših narodov, a v času teh bojev je dobil makedonski narod enakopravnost z ostalimi narodi Jugoslavije, kar je zasluga modernega vojaškega vodstva in politične dalekovidnosti našega slavnega maršala Tita, ki je tako sijajno navajal na delo za pravilno idejo bratstva, edinstva in enakopravnosti. Tu je treba pripomniti, da je enakopravnost vodilo našega makedonskega naroda. Ko se je v času borbe pojavila ta ideja, je pristopil v JNOF ves makedonski narod z izjemo 1%, ki je odpadel na izdajalce in hlapece okupatorja.

Z osvoboditvijo Jugoslavije ni bila vloga JNOF zaključena, ampak je nasprotno dobila še večji pomen. Našo opustošeno in razdeljeno zemljo je treba obnoviti, a narodno oblast dvigniti in okrepiti. JNOF Makedonije je naš vojski pomagala in ji še pomaga z zbiranjem materialnih sredstev. V vojni dobi je igrala JNOF odlično vlogo, a zdaj zelo uspešno vodi spravljanje žetve. V času volitev v Makedoniji je bila JNOF tudi zelo dejavna, posebno v organiziranju volitev in v pojasnjevanju njihovega pomena. Pri teh volitvah je makedonski narod prvič v svoji zgodovini svobodno in množestveno izrazil svojo voljo. Odziv je bil veličnaten in na volišča je prišlo 95% prebivalstva. Ob tej priliki so oddali svoje glasove poleg Makedoncev tudi pripadniki narodnih manjšin: Turki, Arnavti in drugi. Zanimivo je bilo videti, kako so prihajale na volišča bule pod svojimi ferdežami, da se izjavijo za svojo ljudsko oblast.

JNOF Makedonije je danes zastopana v vseh družabnih, gospodarskih in kulturnih organizacijah. Ena od njenih najnovejših nalog je sedaj skrb za brate be- gunce iz Egejske Makedonije.

Tudi takšni bodo volili?

Čimbolj se bližajo v Ljubljani volitve, tem skrivnostnejši postajajo tisti ljudje, ki med svojimi znanci v kavarni, na trgu, kjer koli previdno sučejo oči, kimajo z glavami in ogorčeno govore: »Tudi takšni bodo volili!«

Ce tega bojazljivega, ne predobrega državljana vprašam, nad čem se razburja, ti bo vedel povedati, da je tam in tam vpisan v volilni imenik človek, ki ni vreden, da bi volil. Po vseh kvartih se sučejo takšni godrnjači in če ga kdo globlje potipa ter ga vpraša, kaj je storil, da bo tisti, ki ne zasluži, da bi volil, izbrisan iz volilnega imenika, se godrnjač užaljeno namrdne in pove, da on ni denunciant, da on ne bo nikogar naznanjal, saj imamo za to narodno milico.

Tak državljan s svojim ravnanjem dela dvojni greh: dopušča, da pridejo do volilne pravice takšni ljudje, ki bi ne smeli voliti, a jih oblast ne more razvezati državljskih pravic, ker razen tega »humanega« nergača za prestopke nevredega volilca nihče ne ve. Drugič pa je tako ravnanje v na-

sprotju z državljskimi dolžnostmi poštenega Slovenca. Če lopovov in zločincev ne bomo razkrinkavali sami, temveč se bomo izgovarjali z nekakšnim humanizmom, tedaj bodo ti tipi prišli končno še v naše narodno-osvobodilne odbore.

Prav tako je z reklamacijami, se pravi s pritožbami, če kdo ni vpisan v volilni imenik. Pri tako ogromnem delu je pač mogoče, da pri popisovanju koga prezoro. Dolžnost slehernega zavednega človeka je tedaj, da pogleda, ali je vpisan v volilni imenik. Če ni, naj vpis zahteva.

Člen 13. Pravilnika o poslovanju volilnih komisij pravi, da... »Krajne volilne komisije sprejemajo reklamacije glede vpisa v volilnem spisku še nevpisanih volilnih upravičencev oziroma glede izbrisa v teh spiskih nepravilno vpisanih oseb. K reklamaciji je upravičen vsak volilni upravičenec tako glede sebe kot tudi glede drugih oseb.

Zaradi sprejemanja reklamacij dolžni in objavi Krajevna volilna komi-

sija po vsaj eno poslovno uro vsak dan v času, ko je volilni spisek izpostavljen. Med temi poslovnimi urami mora biti po en član Krajevne volilne komisije na določenem prostoru stalno na razpolago. O reklamacijah sklepa dokončno Krajevna volilna komisija.

Ce bomo človeka, za katerega lahko potrdimo, da ne zasluži državljske časti, pred volitvami razkrinkali, oziroma če bomo zahtevali njegov izbris iz volilnega imenika, in če bomo pogledali, ali je naše ime vpisano v volilni imenik, tedaj ne bo treba nergati. Ne gre prav za nič drugega, kakor samo za to, da izpolniš svojo državljsko dolžnost in da se poslužiš svojih pravic. Naše volitve so brez dvoma najbolj demokratične, kar jih naša zgodovina pozna. Če kdor koli zdaj godrnja in nerga, potem je to znak, da namenoma godrnja, da ga je celo morda kdo za to najel. V predvolilni kampanji ima vsak posameznik vse možnosti, da pove vse svoje pomisleke in nastopi proti vsemu, kar smatra za nepravilno.

„Ne bomo je izvolili, ker ne bo znala posegati v debato“

Topla poletna noč se obeta in velika rumena luna leze izza trnovske cerkve. Z vseh ulic Mirja se zbirajo ljudje: gošpodinje, služkinje; matere so pripeljale seboj otroke in še v zadnjem trenutku se nekdo pripelje s kolesom naravnost iz urada. Ogledujemo se drug drugega, dolgoletni prebivalci Mirja se ne poznamo med seboj, vsak zase se je doslej peljal za svojim kruhom, vsak zase je obdeloval svoj vrtič. Danes pa smo se zbrali, da izberemo z našega terena na Mirju kandidata za listo center, kamor smo sedaj priključeni. Na robu kolezijskega bazena stojijo tovariši in govori o pomenu demokratičnih volitev in kako bomo volili. Vsi napeto poslušajo. Nihče pa se še ne oglašuje. Ne vedo, kako bi, ne poznajo se.

»Organizacije OF so predlagale dva kandidata. Prvi je Fr. Finžgar, slovenski pisatelj«, nadaljuje govornik. »Dobro«, se sliši z vseh strani. Kdo ga ne bi poznal!

»Drugi je študent Igor Pretnar.« Molk. Ne poznajo ga. In zopet govori tovariš. Ko konča, vsi čakajo, kaj pride sedaj. Čez nekaj časa se vendar nekdo iz množice oglašuje:

»Kaj ko bi nam kdo kaj povedal o tovarišu Pretnarju, o njegovem delu pod okupatorjem!« In najdejo se nekateri, ki ga poznajo. Bil je aktivist-mladinec, pozneje partizan na Primorskem. V redu. Dober bo.

»Tovariši in tovarišice!« se oglašuje drugi partizan iz množice. »Imamo dva kandidata, ki sta že na listi. Strinjamo se z njima. Kaj, ko bi izbirali še? Tovariši! Delavski razred je bil prvi, ki se je dvignil k uporu in dal tudi največ žrtve v našem boju. Tudi na Mirju imamo gotovo take sposobne ljudi iz vrst delavcev. Še takega delavca dajmo na listo!« Tako je, prav je tako! Če so klicni živahnější, množica se razgiba.

»Predlagam tovarišico Nežko, služkinjo na Mirju,« se oglašuje nekdo.

»Zivela Nežka!« Mnogi jo poznajo, obrabi se razjasnijo. Ploskajo. Nežka stoji pod reflektorjem, da jo vsi vidijo. Malo nerodno ji je, smeje se.

Nežko poznajo, nosila je literaturo po hišah, nabirala prispevke, skrivala in negovala je ozebljega partizana po tisti hudi zimi leta 1941. Da, Nežka bo tudi sedaj dobro delala.

In zopet se oglašuje partizan:

»Tovariši in tovarišice! Še izbirajmo. Pogledite, Mirje ima tudi svoje probleme. Še danes leže razmetane ruševine bombardiranih hiš. Ze zdavnaj jih ne bi smelo več biti. Vzemimo si za vzgled Cerklno na Primorskem, ki je bilo stokrat bolj porušeno, pa so ga prebivalci sredi okupatorjevih postojank pod varstvom partizanov v štirinajstih dneh očistili.

»Tovariši, poiščimo takega zidarja ali drugega delavca, ki ve, kako se taki stvari strže,« predlaga drugi. Navdušeni so.

»Tovariši in tovarišice! Prav in lepo je, da ste zbrali kandidate tudi iz vrst preprostejšega ljudstva. Pomislili pa niste na to, da mogoče ti tovariši le nimajo onih sposobnosti, ki se zahtevajo od odbornika. Premalo izobraženi so. Saj vemo, da je tovarišica Nežka pod okupacijo po-
žrtvovalno delala, ali pa ste prepričani, da bo znala na seji odbora poseči v debato in...«

Ni mogel priti do konca, zadnje besede so preglušili jezni klic. Nekateri se mu smejejo:

Tak ugovor, glej ga no! Ta je pa lep! Če je znala Nežka pod okupacijo organizirati svoj teren, se bo brez skrbi tudi naučila »posegati v debato«, čisto gotovo pa bo posegala v debato z bolj pametnimi predlogi kot ta gospod, ki je hotel priti do besede pa mu niso dali.

Na robu bazena se je dvignil eden; iz množice drugi, tretji, z vseh strani so planili nadenj: »Danes ne potrebujemo advokatov, hočemo ljudi, ki bodo delali!«

In končno so mu vendar dali vsaj to zadoščenje, da so zagotovili, da imajo slabi predlogi to dobro stran, da poživijo debato. No, to zasluži pa je res imel.

»V nedeljo vsi na volitve!« so klicali tovariši, ko se je množica razhajala. In prišli bodo res vsi, to si jim bral na obrazih.

»Žene se bomo zbrale pred Prepeluhovo vilo in bomo šle z zastavami na volišče,« je zaklicala tovarišica. Saj to danes zvečer so že bile naše volitve, v nedeljo pa bomo še potrdili našo odločitev.

»Žene se bomo zbrale pred Prepeluhovo vilo in bomo šle z zastavami na volišče,« je zaklicala tovarišica. Saj to danes zvečer so že bile naše volitve, v nedeljo pa bomo še potrdili našo odločitev.

»Žene se bomo zbrale pred Prepeluhovo vilo in bomo šle z zastavami na volišče,« je zaklicala tovarišica. Saj to danes zvečer so že bile naše volitve, v nedeljo pa bomo še potrdili našo odločitev.

»Žene se bomo zbrale pred Prepeluhovo vilo in bomo šle z zastavami na volišče,« je zaklicala tovarišica. Saj to danes zvečer so že bile naše volitve, v nedeljo pa bomo še potrdili našo odločitev.

»Žene se bomo zbrale pred Prepeluhovo vilo in bomo šle z zastavami na volišče,« je zaklicala tovarišica. Saj to danes zvečer so že bile naše volitve, v nedeljo pa bomo še potrdili našo odločitev.

»Tovariša Kališnika dajmo. No, vrtnar je in zna premetavati zemljo, pa se bo tudi na ruševine razumel.«

Brez skrbi, da se bo.

»Aktivist je že od leta 1941.« Ploskajo. Klicni zadovoljstva od vsepovsod in že so nastale v množici posamezne skupine, ki pretresajo, če bi tega ali onega, vsak pozna kakoga dobrega. Vedno nove predlagajo in sprejemajo. Osem jih je že teh kandidatov, ki stojijo pred množico in še ima kdo kakšen predlog. Neko gospo zaima, za kako dolgo dobo bodo kandidati izvoljeni. »Za prav kratko lahko, če ne bodo delali,« je odgovor. Vsi se smejejo in razumejo. Zopet padajo novi predlogi. Tedaj pa se strogo oglašuje tovarišica, da naj bomo vendar razumni. Zakaj bi jih toliko predlagali, ko bo tako veliko število le otežilo poslovanje volilne komisije. Od teh osemih lahko izberemo tri, za katere se dokončno odločimo, »ugovarja nekdo. Vsi odobravajo. Po kratkem pretresanju so izbrani Kališnik, Nežka in Prepeluh poleg Finžgarja in Pretnarja.

Zadovoljni so. Stvar izgleda, da je pri kraju. Tovariši, ki je otvoril zborovanje, se pripravljajo na zaključne besede. Tišina vlada. Toda tam v senci se nekdo še odkaljuje. Na zadnje se odloči, da bo še on nekaj povedal:

»Tovariši in tovarišice! Prav in lepo je, da ste zbrali kandidate tudi iz vrst preprostejšega ljudstva. Pomislili pa niste na to, da mogoče ti tovariši le nimajo onih sposobnosti, ki se zahtevajo od odbornika. Premalo izobraženi so. Saj vemo, da je tovarišica Nežka pod okupacijo po-
žrtvovalno delala, ali pa ste prepričani, da bo znala na seji odbora poseči v debato in...«

Ni mogel priti do konca, zadnje besede so preglušili jezni klic. Nekateri se mu smejejo:

Tak ugovor, glej ga no! Ta je pa lep! Če je znala Nežka pod okupacijo organizirati svoj teren, se bo brez skrbi tudi naučila »posegati v debato«, čisto gotovo pa bo posegala v debato z bolj pametnimi predlogi kot ta gospod, ki je hotel priti do besede pa mu niso dali.

Na robu bazena se je dvignil eden; iz množice drugi, tretji, z vseh strani so planili nadenj: »Danes ne potrebujemo advokatov, hočemo ljudi, ki bodo delali!«

In končno so mu vendar dali vsaj to zadoščenje, da so zagotovili, da imajo slabi predlogi to dobro stran, da poživijo debato. No, to zasluži pa je res imel.

»V nedeljo vsi na volitve!« so klicali tovariši, ko se je množica razhajala. In prišli bodo res vsi, to si jim bral na obrazih.

»Žene se bomo zbrale pred Prepeluhovo vilo in bomo šle z zastavami na volišče,« je zaklicala tovarišica. Saj to danes zvečer so že bile naše volitve, v nedeljo pa bomo še potrdili našo odločitev.

»Žene se bomo zbrale pred Prepeluhovo vilo in bomo šle z zastavami na volišče,« je zaklicala tovarišica. Saj to danes zvečer so že bile naše volitve, v nedeljo pa bomo še potrdili našo odločitev.

»Žene se bomo zbrale pred Prepeluhovo vilo in bomo šle z zastavami na volišče,« je zaklicala tovarišica. Saj to danes zvečer so že bile naše volitve, v nedeljo pa bomo še potrdili našo odločitev.

»Žene se bomo zbrale pred Prepeluhovo vilo in bomo šle z zastavami na volišče,« je zaklicala tovarišica. Saj to danes zvečer so že bile naše volitve, v nedeljo pa bomo še potrdili našo odločitev.

»Žene se bomo zbrale pred Prepeluhovo vilo in bomo šle z zastavami na volišče,« je zaklicala tovarišica. Saj to danes zvečer so že bile naše volitve, v nedeljo pa bomo še potrdili našo odločitev.

»Žene se bomo zbrale pred Prepeluhovo vilo in bomo šle z zastavami na volišče,« je zaklicala tovarišica. Saj to danes zvečer so že bile naše volitve, v nedeljo pa bomo še potrdili našo odločitev.

»Žene se bomo zbrale pred Prepeluhovo vilo in bomo šle z zastavami na volišče,« je zaklicala tovarišica. Saj to danes zvečer so že bile naše volitve, v nedeljo pa bomo še potrdili našo odločitev.

»Žene se bomo zbrale pred Prepeluhovo vilo in bomo šle z zastavami na volišče,« je zaklicala tovarišica. Saj to danes zvečer so že bile naše volitve, v nedeljo pa bomo še potrdili našo odločitev.

»Žene se bomo zbrale pred Prepeluhovo vilo in bomo šle z zastavami na volišče,« je zaklicala tovarišica. Saj to danes zvečer so že bile naše volitve, v nedeljo pa bomo še potrdili našo odločitev.

»Žene se bomo zbrale pred Prepeluhovo vilo in bomo šle z zastavami na volišče,« je zaklicala tovarišica. Saj to danes zvečer so že bile naše volitve, v nedeljo pa bomo še potrdili našo odločitev.

»Žene se bomo zbrale pred Prepeluhovo vilo in bomo šle z zastavami na volišče,« je zaklicala tovarišica. Saj to danes zvečer so že bile naše volitve, v nedeljo pa bomo še potrdili našo odločitev.

»Žene se bomo zbrale pred Prepeluhovo vilo in bomo šle z zastavami na volišče,« je zaklicala tovarišica. Saj to danes zvečer so že bile naše volitve, v nedeljo pa bomo še potrdili našo odločitev.

»Žene se bomo zbrale pred Prepeluhovo vilo in bomo šle z zastavami na volišče,« je zaklicala tovarišica. Saj to danes zvečer so že bile naše volitve, v nedeljo pa bomo še potrdili našo odločitev.

»Žene se bomo zbrale pred Prepeluhovo vilo in bomo šle z zastavami na volišče,« je zaklicala tovarišica. Saj to danes zvečer so že bile naše volitve, v nedeljo pa bomo še potrdili našo odločitev.

»Žene se bomo zbrale pred Prepeluhovo vilo in bomo šle z zastavami na volišče,« je zaklicala tovarišica. Saj to danes zvečer so že bile naše volitve, v nedeljo pa bomo še potrdili našo odločitev.

»Žene se bomo zbrale pred Prepeluhovo vilo in bomo šle z zastavami na volišče,« je zaklicala tovarišica. Saj to danes zvečer so že bile naše volitve, v nedeljo pa bomo še potrdili našo odločitev.

»Žene se bomo zbrale pred Prepeluhovo vilo in bomo šle z zastavami na volišče,« je zaklicala tovarišica. Saj to danes zvečer so že bile naše volitve, v nedeljo pa bomo še potrdili našo odločitev.

»Žene se bomo zbrale pred Prepeluhovo vilo in bomo šle z zastavami na volišče,« je zaklicala tovarišica. Saj to danes zvečer so že bile naše volitve, v nedeljo pa bomo še potrdili našo odločitev.

»Žene se bomo zbrale pred Prepeluhovo vilo in bomo šle z zastavami na volišče,« je zaklicala tovarišica. Saj to danes zvečer so že bile naše volitve, v nedeljo pa bomo še potrdili našo odločitev.

»Žene se bomo zbrale pred Prepeluhovo vilo in bomo šle z zastavami na volišče,« je zaklicala tovarišica. Saj to danes zvečer so že bile naše volitve, v nedeljo pa bomo še potrdili našo odločitev.

»Žene se bomo zbrale pred Prepeluhovo vilo in bomo šle z zastavami na volišče,« je zaklicala tovarišica. Saj to danes zvečer so že bile naše volitve, v nedeljo pa bomo še potrdili našo odločitev.

Požrtvovalnost cestnih delavcev

Delavci cestne uprave pri MOOF Ljubljana — mestna pristava — so v nedeljo, 15. julija, prostovoljno delali brezplačno ves dan pri spravljanju sena. Napravili so okrog 250 delovnih ur. Delavci in nameščenci cestne uprave, ki so zaposleni pri vzdrževanju in snajenju mestnih ulic, pa so sklenili, da bodo skozi 14 dni delali brezplačno po eno uro na dan preko svoje dnevene zaposlitve in izvršili ona dela, ki zaradi premajhnega števila delavcev niso mogla biti pravočasno opravljena.

Darilo iz New Yorka našemu prebivalstvu

Beograd. Kakor nas je obvestil naš konzulat v New Yorku, je predsednik tvrdke Fred Rajnič in drug daroval prebivalstvu Jugoslavije 20.000 škatelj, to je 60.000 zavojek mila. Fred Rajnič je po rodu iz Osijek, kjer sta on in njegov oče imela pred 15 leti poznano tovarno mila, katero je pozneje kupila tvrdka Schicht. V svojem sprememnem pismu piše Fred Rajnič med drugim: »Izvolite o tej pošiljki obvestiti Balokoviča, predsednika ameriškega odbora za pomoč Jugoslaviji in naše pristojne oblasti v domovini s prošnjo, da se to milo razdeli našemu najsiromašnejšemu ljudstvu in to brez oziroma na vero, narodnost ali politično pripadnost v duhu proklamacije maršala Tita, izdane ob priliki sestave nove jugoslovanske vlade v Beogradu.

Dobra vinska letina v Vipavi

Po zaslugi pravočasno došle pošiljke modre galice, ki so jo narodne oblasti stavile na razpolago vipavskega okraja, je povsod zaključeno briganje tri in izgledi za vinsko letino so zelo dobri.

Tudi žetev v vipavskem okraju se vrši že dva tedna. Količina žita je letos veliko večja kakor lani. Ker primanjkuje kmetom vprežne živine, jim je vojska stavila na razpolago svoje konje.

Kulturno delo beguncev iz Egejske Makedonije

V Bitolju se je vršila konferenca beguncev iz Egejske Makedonije, na kateri je bil izbran kulturno-prosvetni odbor, čigar naloga je, da seznanji begunce s kulturnimi in političnimi načeli svobodnih narodov Jugoslavije, da organizira razne kulturno-prosvetne prireditve, analitične tečaje itd. Odbor nosi ime Lazarja Tpopovskega, znanega borca iz Egejske Makedonije, ki je padel marca 1943 v okolici Kazana, v borbi z grškimi fašističnimi topami. S konference so bile poslane brzojavke vladi Makedonije, Zvezni vladi in AVNOJ-u.

Pogajanja z anglo-ameriško vojaško oblastjo

Trst, 21. julija. Tajništvo enotnih sindikatov je objavilo: Dne 20. t. m. popoldne so se znova pričeli razgovori med vodstvom enotnih sindikatov in delovnim uradom anglo-ameriške vojaške oblasti, v svrhu rešitve meznega vprašanja in denarne pomoči delavcem. Rezultat dolgega razpravljanja je bil v glavnih potezih tale:

1. Anglo-ameriška vojaška oblast bo sprejela sklepe, ki bodo srednji izhod med predlogi zastopnikov enotnih sindikatov in delodajalcev.

2. Osvoboditveno nagrado bodo podjetja izplačala po nalogu anglo-ameriške vojaške oblasti v dveh obrokih.

3. Kontingenčna odškodnina bo imela retroaktivni učinek od 1. julija t. l. dalje.

Pri prejšnjih pogajanjih so anglo-ameriške vojaške oblasti glede zahteva enotnih sindikatov o izplačilu osvoboditvene nagrade, zagovarjale stališče delodajalcev, ki so zahtevali, da se od omejenih nagrade odbije znesek, ki je bil delavcem izplačan ob priliki Hitlerjevega rojstnega dne.

Glede kontingenčne odškodnine je isti delovni urad vztrajal glede zahtev enotnih sindikatov na tem, da se od omejenih odškodnine odbije odškodnina za prisotnost pri delu, ki se je bila računala v plačah ob priliki ureditve mezd v septembru preteklega leta.

Tozadavne določbe bodo objavljene v prihodnjih dneh, ker se sedaj glede na občutne zneske, za katere gre, še proučuje. Te določbe bodo pred razglasitvijo predložene v odobritev enotnim sindikatom.

Mladina gre k morju

127 ljubljanskih mladink in mladincev se je v četrtek odpeljalo na počitnice v Portorož

V četrtek že pred pol peto uro zjutraj so se začeli zbirati ljubljanski mladinci in mladinke v spremstvu staršev pred Narodnim domom. Obrazki so jim žareli od zadovoljstva. Kako bi ne, saj gredo v enega najlepših krajev naše Istre — v Portorož.

Po več kot štirih letih je naša mladina zopet srečna in vesela, da celo srečnejša, kot je bila kdaj koli prej. Radost jim je sijala iz oči. Vsaka kretnja, vsak glasek, da, še celo solzica v očeh je samo na njim lasten način izražala odkritosrčno zadovoljstvo.

Zapal sem večje in manjše skupine otrok, ki so se o nečem živo razgovarjale. Hotel sem slišati njih živahen razgovor, pa sem se jim neopazno približal. Razgovarjali so se o morju. Slišal sem na stotine vprašanj: »Ali je morje zelo slano? Kako velike ribe so tam? Kaj ne, Joško, da je v morju lahko plavati, ker te voda sama nosi?« In še sto in sto drugih vprašanj. — Nehote sem se spomnil na moje prvo potovanje k morju. Obujal sem spomine na lepa otroška leta.

Trije veliki avtobusi so že čakali pripravljeno, da sprejmejo 127 mladink in mladincev ter jih odpeljejo v kraljestvo njihovih sanj. Se zadnje priprave tovarišič, ki bodo mladino spremljale, nasveti očetov in poljubčki mamic. Potem so otroci zasedli svoje prostore in avtomobili so odšli.

Kolonija bo nameščena po hotelih. Čas počitnic je odmerjen na mesec dni. V bližnjih dneh jim bodo sledili tudi otroci iz drugih okrajev.

K. R.

Obnovitvena dela v mariborski tekstilni tovarni

V tovarni je zaposlenih tudi okrog 40 mladincev, ki so organizirali udarniško četo in opravljajo dvakratno delo

V Mariborski industriji zavzema važno mesto tekstilna industrija. Med vojno je le životarila, ker so Nemci večino delavcev mobilizirali in pa tovarne bile tudi mnogokrat bombardirane. Poleg tega je povsod primanjkovalo surovin in pogonske goriva, pa še to, kar so delali, so nemški komisari odpeljali v Nemčijo. Naš človek ni dobil koščka blaga, če ga je pa z veliko težavo kje staknil, ga je moral pretirano drago plačati. Zdjaj so tekstilne tovarne znova oživele. O tem, kako je bilo prej, s kakšnimi težavami se borijo, da so spravili obrat v pogon in kakšne so možnosti za bodoče delo, smo se marsikaj zanimivo pomenili v Mariborski tekstilni tovarni.

1. novembra 1944 so Nemci v tej tovarni ustavili obrat. Zmanjkalo je premoga. Kar niso poslali delavcev k vojakom, so jih odgnali kopat jarke. V tovarni so zaradi mraza popokale cevi. Pri bombardiranju je bila poškodovana zlagalnica, tkalnica, vodovodna in električna mreža in drugi stroji. Svabi so obupali, hoteli so obnoviti delo, toda mučili so se zastojem. Do konca okupacije je tovarna stala. Edino delo v tem času je bilo storjeno na skrivaj, brez vednosti Nemcev. Delavci so barvali blago v narodnih barvah, da je bil lahko Maribor na dan svobode okrašen z zastavami. Za Nemci so ostale ruševine in še nekaj, česar niso vedeli. Ves čas okupacije so delavci spravljali različni material v skrivne koticke tovarne in tako ohranili precejšnje zaloge bombaža, blaga, barv in drugega materiala. Največ zaslug za to imajo tovariši Bader, Jagatič in Dermota, ki so organizirali sabotažo in švabom izpred nosa odnašali najdragocenejše stvari.

Zdjaj je bilo treba popraviti stroje, odstraniti ruševine in obnoviti nekatere oddelke. Delavci so se vrnili na delo. Naša oblast je dopustila iz vojske najpotrebnejše moči, precej strokovnjakov sicer se manjka, toda prve težave so bile odstranjene. Hitro so stekla obnovitvena dela v tovarni. V tovarni je zaposlenih kakih 40 mladincev. Organizirali so udarno četo in opravljajo dvakratno delo. Sredi junija so se zavrteli stroji in v tovarni je zazvelo kot nekdanj. Delavci in delavke so ponosni, da po svojih močeh pomagajo domovini in ta prerojena zavest pri delu ustvarja novo sliko tovarne.

»Delati moramo čim več, zvišati moramo produkcijo čimbolj, le tako bomo vsi živeli in vedno boljše živeli.« To je zavest vseh, pri vsakem stroju, v vsakem oddelku: v predilnici, kjer se iz bombaža navija preja, v tkalnici, kjer se predivo pleteta v surovo tkanino, v oplemenitvalnici, kjer dobiva ta surova tkanina svoje finejše lice in v tiskarni, kjer se

vijejo dolge proge blaga skozi različne barve. Taka je zavest novega delavca, delavca kot je Rudolf Golež. V stari Jugoslaviji in pod okupacijo so bili strojni tiskarji vedno le tuji: Nemci, Sudeti, Čehi. Naše ljudi so dali v tiskarno le za nekaj časa, toliko, da so pomagali tiskarjem, tujcem. Ko pa je bilo prenevarno, da bi se česa naučili, so jih premeštili v drug oddelk. Golež je bil tih; skromen in je v tiskarni le skrivaj opazoval, kaj delajo drugi. »Iz tega ne bo nikoli nič,« so rekli. »Preneroden je in za nič se ne zanima.« Pustili so ga pri miru. Zdjaj je Golež dokazal svoje strokovno znanje in poverjeno mu je delo v tiskarni. Vzgojil bo nove strojne tiskarje in jih učil, kot je rekel nam: »Naša nova domovina nas ne bo zatirala in ne poniževala, zato ji moramo posvetiti vse sile.«

Taki so tudi inženirji in vsi strokovnjaki v novem vodstvu. Tujec je prišel v stari Jugoslaviji takoj na vodilno mesto, domači inženir pa je bil nastavljen kot začetni delavec, opravljati je moral vsa dela in preiti vse stopnje.

»Z našim inženirjem sva skupaj delala pri tem stroju,« je pravil delavec. Postala sva tovariša in tovarišica sva še sedaj, ko je naš šef. Do takih ljudi imajo vsi drugačen odnos, kot so ga imeli do svojih prejšnjih šefov in upravnikov. »Zaupanje imamo vanje, kajti poznajo vse naše skrbi in težave,« pravijo.

Delavci ima zdaj tudi svojo organizacijo, kjer postavlja svoje zahteve in si z njeno pomočjo ureja boljše življenje. V Mariborski tekstilni tovarni so si delavci kmalu izvolili svoj sindikalni odbor. Ta odbor je oskrbel kuhinjo, kjer vsak dobi dnevno obrok tečne hrane. Uredili so si svoje društvene prostore z odrom, čitalnico, zbirajo knjige za svojo knjižnico, imajo pevsko društvo in prirejajo kulturne prireditve. Tudi mladinska organizacija ima slične ustanove. Tako delavci smotno porabijo čas, ki jim ostane po delu in ta čas jim prinaša zabavo in koristi. Potrebni so tega, kajti delo je naporno in poleg rednega osemurnega delovnika, delajo čisto nadure.

»Pomagati moramo kmetu in preprostem človeku,« so rekli. »Mi ne bomo izdelovali konkurenčnih izdelkov in tako ustvarjali visoke cene. Najprej moramo s preprosto trpežno roko oskrbeti ljudi, ki jim že tako dolgo primanjkuje oblačil.«

Dokaz resnične demokracije

Po zmagovito končani vojni proti hitlerjevski Nemčiji si prizadevajo reakcionarne sile v poedinah državah, ki jim ni do doslednega uresničenja demokratičnih ciljev te velike vojne, izkoristiti razna obmejna vprašanja, obstoječa med raznimi sosednimi državami, da bi onemogočile ureditev povojnih odnosov, da bi čim bolj razvnele mržnjo med narodi in tako ustvarile pogoje za prikrivanje vsakovrstnih zločinških podvigov proti svobodi in neodvisnosti narodov.

V takšnem položaju mora sleherni iskreni demokrat pozdraviti vsako prizadevanje, ki gre za tem, da se prekrižajo podli načrti reakcije v posameznih državah, preračunani na zapeljavanje in izigravanje narodov.

Med vprašanji, ki se njihova ureditev vsiljuje po vojni, ki so jo svobodoljubni narodi vodili v znamenju borbe za popolno uresničenje demokratičnega načela o pravici vsakega naroda do samoodločbe, je tudi vprašanje slovenskega dela Koroske.

Južni del Koroske je sestavni del slovenskega narodnega ozemlja, kakor etnično, tako tudi zgodovinsko. Celo londonski »Times« je moral 10. t. m. v neki sicer tendenciozni vesti priznati, da je »južno od Celovca slovenski element v večini. Toda navzlic takšnemu objektivnemu položaju in navzlic temu, da je slovensko prebivalstvo te pokrajine med veliko vojno proti hitlerizmu s svojo aktivno borbo v vrstah jugoslovanskega narodnoosvobodilnega pokreta ponovno izpričalo svojo pripadnost k jugoslovanski družini narodov, si vendar še neizkorinjenosti ostanki nacizma na Koroskem in njihovi pomagači prizadevajo za nedemokratični ukrepi proti slovenskemu prebivalstvu južne Koroske še nadalje kaliti odnose med jugoslovanskimi narodi in avstrijskim narodom.

V takšnem položaju pomeni izjava, ki jo je podal te dni glede vprašanja koroskih Slovencev tajnik Centralnega odbora Komunistične partije Avstrije tovariš Firenberg, dragocen prispevek v borbi proti tistim, ki si z zapeljavanjem in izigravanjem jugoslovanskih in avstrijskih narodov v pogledu južne Koroske prizadevajo odvrniti pozornost od sebe in svojih temnih nakleпов.

Izjava, ki jo je podal tovariš Firenberg dopisniku »Borbe«, je prežeta z istimi demokratičnimi načeli, ki so vodila Centralne odbore Komunistične partije Jugoslavije, Avstrije in Italije, ko so že leta 1934 skupno podpisali zgodovinsko izjavo o pravici slovenskega naroda, da sam odloča o svoji usodi ter da se vsi njegovi, nasilno razkosani deli združijo v enotno narodno skupnost. Naziranje tovariša Firenberga o tem vprašanju se lahko smatra zdaj po pravici ne samo za naziranje uglednega prvaka ene same avstrijske stranke, temveč tudi za naziranje vseh iskrenih avstrijskih demokratov, v prvi vrsti pa avstrijskega demokratičnega delovnega ljudstva.

V svojem razgovoru je tovariš Firenberg naglasil tri stvari, nanašajoče se ne samo na slovensko vprašanje na Koroskem, temveč tudi na bodoče odnose med jugoslovanskimi in avstrijskim narodom.

Prvič, v izjavi tovariša Firenberga se izraža neomajna zvestoba demokratičnemu načelu samoodločbe narodov, trden sklep, da nova avstrijska demokracija za vedno preneha z imperialističnimi metodami raznarodovanja, ki so se v pogledu jugoslovanskega življa na Koroskem uveljavljale skozi vse 19. stoletje in ki so v 20. stoletju zavzemale vedno ostrejšo obliko, dokler se niso končno pod nacifasističnim režimom v Avstriji izpremenile v načrtno izseljevanje in fizično iztrebljanje koroskih Slovencev.

Cilj imperialistične politike nasilnega raznarodovanja, ki se je skozi desetletja vodila v slovenskem delu Koroske, je bil v tem, da se s teroriističnimi ukrepi izbrisejo še zadnji sledovi slovenstva v tej pokrajini; s takšno politiko so hoteli povsem izbrisati zgodovinsko dejstvo, da je bila

ta pokrajina zibelka slovenske državnosti ter da se je njen slovensko prebivalstvo skozi stoletja odločno in uspešno protivilo germanizaciji; uničenje koroskih Slovencev je bilo — po načrtih nemškega imperializma prva etapa na poti k popolnemu uničenju vsega slovenskega naroda in končnemu zaslužanju drugih jugoslovanskih narodov.

Različni, odkrito nacistični elementi in drugi sovražniki demokracije, ki tudi še zdaj ravirajo in požigajo po Koroski — boječ se zmagovitega pohoda demokracije — si prizadevajo privedi to delo nasilnega raznarodovanja proti Slovincem čimprej do uspešnega zaključka. Odtod srdita gonja proti slehernemu poskusu političnega in kulturnega povezovanja koroskih Slovencev, proti njihovim narodnoosvobodilnim organizacijam ter po volji ljudskih množic postavljenim krajevnim organom oblasti.

Priznanje, da imajo Jugoslavlani na Koroskem vso pravico do zedinjenja s svojimi istokrvnimi brati s strani Karavank, ne more biti samo platična deklaracija. V njem je obenem izražena odločnost avstrijskih demokratov, ki se aktivno bore proti nadaljnji germanizaciji ter proti vsem drugim poskusom, da bi se državna pripadnost koroskih Slovencev z nasilnimi dejanji enostransko preudicirala. V tem priznanju se odraža odločnost avstrijskih antifasistov, da se aktivno bore za pravice slovenskega naroda na Koroskem, za svobodno politično, gospodarsko in kulturno organiziranje, za njegove pravice do narodne samouprave, to se pravi, za pravico, da si koroski Slovenci že zdaj, še preden je padla končna odločitev o njihovi državni pripadnosti, volijo svoje narodne, občinske in krajne organe oblasti, da enakopravno sodelujejo v pokrajinski upravi, da odpirajo svoje slovenske šole in da žive enotno kulturno življenje z drugimi slovenskimi brati.

Drugič, vodja avstrijske Komunistične partije naglašava v svoji izjavi, je mogoče doseči najboljši in zares trajno ureditev vseh med Jugoslavijo in Avstrijo obstoječih vprašanj z neposrednim sporazumom med avstrijskim in jugoslovanskimi narodi. Taka ureditev bo dosežena tem prej, čim prej preide usoda vse Avstrije v roke samega avstrijskega naroda, čim prej se bo mogla sama demokratska Jugoslavija sporazumovati s samo Avstrijo, združeno pod enotno narodno, demokratično vlado.

Pogoj vsakega resničnega demokratičnega vobče, a resničnega demokratičnega sporazumevanja o narodnostnih vprašanjih še posebej, je prav obojestransko priznavanje načela, da ima vsak narod pravico do samoodločbe. Konkretno pomeni to: voditi tako politiko, s katero se na spornem ozemlju ne postavljajo nobene ovire, svobodnemu izražanju volje prebivalstva.

V pogledu slovenskega prebivalstva se to načelo zdaj ne uveljavlja niti na Koroskem niti v takih imenovani Julijski Benečiji, z one strani demarkacijske črte. Nasprotno je demokratična federativna Jugoslavija s svojo politiko v pogledu italijanske manjšine v Slovenskem Primorju in Istri s te strani demarkacijske črte, v pogledu madžarske in drugih manjšin, z odpiranjem šol in drugih kulturnih ustanov za te manjšine, s političnimi svobodinami, ki se jih lahko v enaki meri poslužujejo tudi narodne manjšine, jasno inaugurirala resnično demokratično pot svojega nadaljnjega razvoja.

Potom izjave tovariša Firenberga so avstrijski demokrati izrazili svojo pripravljenost boriti se v notranji politiki za uresničenje prav takšnih pogojev, potrebnih za demokratično ureditev odnosov med sosednimi narodi.

Ce se dva naroda in njuni vladi — izhajajoč iz enotnega in demokratičnega stališča v pogledu pravice vsakega naroda do samoodločbe — med seboj sporazumeta glede vseh spornih

obmejnih vprašanj, so obsojeni na neuspeh vsi poskusi sovražnikov demokracije, da bi s fašističnimi metodami hujskanja enega naroda proti drugemu uresničili svoje temne načrte, ki so v popolnem nasprotju z interesi i enega i drugega naroda.

Ce dva naroda — izhajajoč iz enotnih demokratičnih načel — složno rešujeta vsa sporna vprašanja, postane odveč sleherni intervencija in arbitražna od zunaj, vsako vmešavanje tretjih sil — ki jih, kakor nam to kažejo zgodovinska dejstva, recimo koroski »plebiscit« iz leta 1920, razne imperialistične arbitraže v letih neposredno pred drugo svetovno vojno in med vojno samo — ni vedno vodila zgolj skrb za interese miru in interese narodov, katerih problemi so se reševali.

Za najzgovornejši dokaz, da se vsi vzroki konfliktov najlaže odstranijo z neposrednimi pogajanjmi med zainteresiranimi narodi, nam lahko služi nedavna pogodba o Zakarpatiski Rusiji, sklenjena med ZSSR in Češkoslovaško republiko.

Potom izjave tovariša Firenberga so izrazili avstrijski demokrati svojo pripravljenost boriti se prav za tako pot v ureditvi odnosov s sosednimi državami.

Tretjič, tovariš Firenberg naglašava zgodovinsko dejstvo, da je avstrijski narod navezan na najtesnejše sodelovanje z jugoslovanskimi narodi.

Dočim so vodili avstrijski narod reakcionarni črtoživi in velikomemski imperialistični krogi, ki so svoje načrte uresničevali v najtesnejši zvezi s pruskimi imperialisti, se je navezovalo med avstrijskim in jugoslovanskimi narodi »sodelovanje« v znamenju osvajanja jugoslovanske zemlje in jugoslovanskih narodov.

V prvi svetovni vojni je plačal avstrijski narod takšno politiko svojih vodilnih krogov s porazom.

Po zaslugi izdajalske politike gotovih, v prvi vrsti klerofasističnih klik v povojni Avstriji, je bil avstrijski narod ponovno nasilno potegnjem v »skupnost usode« z nemškimi imperialisti. Pobesneli kaplar avstrijskega pokrela je privedel leta 1938 pruske osvajalce na avstrijsko ozemlje. Avstrijski narod je postal prva žrtev nemške agresije v Srednji Evropi. V drugi svetovni vojni je potegnil pangetermanski tretji rajh tudi Avstrijo za seboj v prepad.

V teh, za avstrijski narod usodnih dneh, so našli najboljši njegovi sinovi drugo pot, po kateri morajo hoditi. Po zgledu in z neposredno pomočjo jugoslovanskih narodov, ki so vodili junaško borbo proti skupnim sovražnikom Jugoslavije in Avstrije, po sodelovanju z jugoslovanskimi narodi so bili ustanovljeni na jugoslovanskem narodnem ozemlju prvi avstrijski partizanski bataljoni. Borci za novo Avstrijo so prevzeli nase zgodovinsko nalogo, da enkrat za vselej prekinejo pogubno »skupnost usode« z nemškimi imperializmom.

Osvobojen v prvi vrsti s pomočjo orožja Rdeče armade, navdahnjen z zgledom njenih in jugoslovanskih borcev je krenil avstrijski narod na novo pot, na pot demokratičnega sodelovanja s sosednimi slovanskimi narodi, na pot, na katero ga sili i zemljepisni i gospodarski i zgodovinski razvoj njegove zemlje.

V tesnem sodelovanju s sosednimi narodi, v prvi vrsti z jugoslovanskimi narodi, bo avstrijski narod uspešno dovršil svoj demokratični prepoved, v znamenju tega prepoveda bo pa še bolj razvil in poglobil svoje odnose do jugoslovanskih narodov, tvoreč obenem skupno z njimi močno trdnjavo proti sleherni morebitni bodoči agresiji nemškega imperializma in njegovih pomagačev v tem delu Evrope. Pomen izjave tovariša Firenberga je med drugim tudi v tem, da je jasno pokazal pot, po kateri mora na podlagi drago plačanih izkušenj iz preteklosti hoditi zunanja politika nove in demokratične avstrijske republike. Boris Zihertl.

Komisija za ugotavljanje zločinov okupatorjev in njihovih pomagačev za Slovenijo.

Objava

Uradno dovoljeno mučenje

V še ne uničenem delu arhiva nemške tajne policije, ki se je nahajal v prostorih nekdanjega franciškanskega samostana v Mariboru, so se nahajali še neki formulirji nemške Gestapo, katerih vsebino dajemo javnosti v vednost. Formulir je tiskan očividno na razmnoževalnem stroju in je izpolnjen na obeh straneh.

Maribor, dne

IV. 1. a) B štev.
Poveljniku SP in SD na Spodnještajerskem v roke SS Sturmbannführerju. v Mariboru / Dr.
Predmet: Poostreno zaslišanje. Predakt: poznan
Priloge: en dvojn. l predakt
Prosim, da se mi dovoli izvedba poostrelega zaslišanja proti
Ime: v
Rojen dne v
Bivališče v
Poklo Stanje
Državljanstvo:
Osebnim podatkom imenovanega dodajam:
Predmet zaslišanja:
Imo in službena stopnja

Druga stran formularja se glasi v preostavi:

Poveljnik SP in SD v Spodnještajerskem Maribor, dne
Referentu IV 1 a v postlopu predlagano poostreno zaslišanje imenovanega (imenovane) o navedenem predmetu sa odreja — ima izostati.
Poostreno zaslišanje se ima objaviti v aktno zabeležiti, pritegniti je zdravnika — zdravnika ni potreba.
SS Sturmbannführer

Kaj pomeni vsebina teh obrazcev, je vsakemu pravniku jasno na prvi pogled. Oznaka zasliševanja kot »poostreno zaslišanje« in navedba rešitve, ali je takemu zaslišanju pritegniti zdravnika ali »pritegnitev ni potrebna«, označuje izven vsakega dvoma te listine kot formulirje za vloge posameznih zasliševanj, t. j. vloge gestapovcev na poveljnika SP in SD, da jim uradno dovoli mučenje pri-

prtih jetnikov pri zaslišanju. Drugi del formularja znači obratno rešitev.

Stotine poročil smo dobivali še za časa osvobodilne borbe, kjer so nam javljali slučaje mučenja žrtev v zaporih Gestapa. Vedeli smo, da se je tega sredstva poslužil okupator v številnih primerih. Nismo pa vedeli, da se ta barbarski način za izsiljevanje priznanj niti ni skrival; mislili smo, da je šlo le za molče dano dovoljenje.

Najdeni dokument dokazuje jasno, da je šlo za uradno zahtevano in uradno dovoljeno mučenje »s pritegnitvijo ali brez pritegnitve zdravnika«, ki ni bilo nikomur od poklicanih neznanu in nedvomno z najvišjih mest naročeno. Samo za naročene stvari, za povelja obstojajo na razmnoževalnem stroju razmnoženi obrazci in samo za stvari splošne uporabe. Mučenje se je izvrševalo masovno; sicer ne bi bilo treba formularjev. Če bi šlo le za posamezne slučaje, bi eksistirala za vsak tak slučaj posebej sestavljena in posebej utemeljena vloga in tudi rešitve bi bile poedinčne in podkrepljene z razlogi. Brez dvoma je tedaj, da je šlo tu za masovno mučenje. Ie za formalizirano podpisano. Poveljnik SP in SD ali njegov namestnik je samo obrnil formulir in se podpisal na hrbtno stran.

Kdo so krivci teh zločinov?

Ne samo tisti, ki so prosili za dovoljenje, da mučijo in ne samo tisti, ki so ta dovoljenja dali. Dovoljevalci so znani: Lurker, dr. Machule, Vogt, Stage in nad njimi Rösener. Tudi zasliševalci so razodeti v mnogih in mnogih slučajih. Toda zločinski krog je širši. Formularji so obstojali v množicah, niti zaznamka »tajnos« ni na njih. Zamje je moral vedeti vsak član te družbe. In vsak, kdor je vedel za vsebino takega obrazca — in to so bili vsi člani Gestapa, — je moral vedeti in je vedel, da se godi njegovo delovanje v senci zločina, ki je bil uradno razglaševan. Vsak, kdor je ostal sodelavec te družbe mučilec, je postal vojni zločinec.

Smatrali bomo za vojne zločince vse člane nemške tajnostne varnostne službe (Gestapa), zahtevali njihovo izročitev in njih kaznovanje na kraju njih zločinskega uredjevanja.

Predsednik: Tajnik:
Fedor Košir, Fr. dr. Ziga Vodušek, I. r.

Obnova rajlovskega letališča pri Sarajevu

Pred napadom naših čet na Sarajevu in na okolico so Nemci in ustaši, ko so se pripravljali za beg, minirali ves prostor rajlovskega letališča pri Sarajevu. Pod vsako lopo, pod vsako postlopio za stanovanje, delavnico in skladišče so položili eksploziv z namenom, da bi se poslopja za vedno zbrisala z zemlje. Medtem pa so morali nemško-ustaški banditi vrat na nos zbežati pred hitrim in nenadnim napadom naših hrabrih čet na sovražniške obrambne položaje okoli Sarajeva ter se jim ni posrečilo, da bi izvršili svojo rušilno zamisel. Do eksploziji min je prišlo le v najvažnejših objektih in lopah, ki so uničene. Po osvoboditvi Sarajeva so pričeli z ustanavljanjem delavnih edinic za obnavljanje porušenih naprav na rajlovačkem letališču. Delavci so dan in noč udarniško delali pri ureditvi letališč. Od početka del pri obnovi letališča pa do danes

so popravili 5 letal, izdelali in popravili veliko število mehaničnega orodja ter potegnili izpod ruševin 98 letalskih motorjev, popravili benzinске cisterne, spravili v pogon 10 motorjev in avtomobilov, pokrili 16 objektov, očistili 2900 kv. m skladišnih prostorov in postavili novo električno centralo. To je samo površen pregled splošnih del, v kateri niso vračunana tudi posamezna dela pri popravilu zgradb, popravilu vodovoda, telefonskih linij in popravnavanju zemljišča. Zahvaljujoč se udarniškem delu, sta danes popolnoma uredeni dve tretjini letališča na Rajlovcu. Nad 40 delavcev raznih letalskih mehaničnih delavnic je bilo pragrašenih za udarnike, ker so se požitrovno in nesebično trudili pri delu. Oni tudi sedaj nadaljujejo pričetno delo s polnim pletom.

Spravljanje sli v Derventi

V derventske okraju se je že pričelo spravljanje sli vrste »rankit«, ki so dovolj dobro obrodile. Na ozemlju tega okraja je okrog 50 vagonov teh sli. Srbski narodni odbor je pričel nakupovati te sli za svoje potrebe po ceni 2 din za kilogram. Tudi drugo sadje v tem okraju, zlasti jabolka in hruške dobro kažejo.

Udarniško postavljanje mostu na progi Brod—Sarajevo

Zadnji še nepostavljeni most na progi Brod—Sarajevo preko reke Bosne pri Maglaju se postavlja s pospešeno naglico. Pomožni most za pešce in prevoz blaga iz skladišč na obeh straneh obale je bil dovršen v teku nekaj dni. Vspostavljena je tudi začasna proga v dolžini 60 metrov za prevoz preko začasnega mostu za pešce. Pri gradnji glavnega mostu dela 350 delavcev. Vsi delavci, ki delajo tukaj pri postavljanju mostov, imajo že dobre izkušnje. Pri delu se je posebno izkazal udarni bataljon iz Sarajeva, od posameznikov pa Anton Ostojič, Ethem Salaj in inženjer Sergeo.

Vojska pomaga ljudstvu

Tretja črnogorska udarna divizija, ki ima za seboj slavno preteklost, je sedaj v okvirju splošnega narodnega tekmovanja pri obnovi dežele dala na razpolago vse svoje moči. Ljudstvo v bjelovarskem okrožju je dobilo pomoč 1343 delovnih dni in 990 konjskih vpreg in kamijonov. Tretja črnogorska udarna divizija dela tudi na kulturno-prosvetnem polju. Vse to delo naše vojske dokazuje, da je vojska resnično narodna.

Blago in živina za Jugoslavijo

Beograd, 22. julija. (Tanjug.) V Trst sta pripeluti te dni dve ladji UNRRA-e, »Zonagala« in »Borgholc« s tovorom za Jugoslavijo. »Zonagala« je pripeljala 829 kobil in 4000 ton raznovrstnega blaga. Ladja »Borgholc« je poleg blaga za zavzemsko vojsko pripeljala tudi 2000 ton blaga za Jugoslavijo. Zaradi atavke, ki je bila v Trstu ta dan, niso pričeli s iztovarjanjem tovara. V zvezi s prihodom teh ladij v Trst, je prispela v Trst 18. t. m.

Zagorje dela en dan več za našo obnovo

V soboto je završalo: Torej v nedeljo res delamo udarniški šit. Z vseh obrazov lahko bereš navdušenje in voljo, da resnično zagrabimo. Tudi midve s tovarišico Sonjo sva prošli tov. ravnatelja, da nama ta dan dovoli delati v rovu. »Srečen sem, da imamo v naših uradnih tako delavne tovarišice,« nama je privoli.

Nedelja jutraj. Bolj pozno sva prišli na mesto. Tovariš obratovodja naju že pričakuje. Zavijemo v temo — v rov. Malo tesno nama je postalo pri sre. Vsi trije stopimo na »šaloc«; »No, sedaj pa bomo videli, če imate pod kožo kaj krlove krvi!« To je sedaj prva najina preizkušnja,« naju prestraši tov. obratovodja. Srečno sva prestali to preizkušnjo. Nisva se sicer prav dobro počutili, toda šlo je . . .

Pred nami je dolga vrsta stopnic: 270, kar noče jih biti konec. Gluha in šina vlada povsod. Začujemo brnenje jamskega motorja, drugi se je ravnokar ustavil. Upravnik malo godrnja, toda že oba motorja spet zajopeta enolično pesem.

Pridemo do prve etaže Grofovskega polja: »Numeri 14«. S tovarišico Sonjo prvoč vidiva, kako izgledajo »luknje«. Vročina je neznosna. Vsi tovariši na »numerici« pridno delajo. Ko pristopimo, naju šele opazijo. »O, tovarišici, le bližje, šta nam prišli pomagat?« Objubliva jim, da se pozneje vrneva. »Numeri 15«. Povsod naglica. Če hočeš naše rudarje kaj izpraševati, se jim najprej zasvetijo

oči, šele potem ti odgovarjajo: »Danes pe moramo pošteno zgrabit; moramo se izkazati, saj delamo za obnovo naše domovine.«

Gren o dalje, v drugo in tretjo etažo. Hoja polstvarni preveč prijetna, tu pa tam se zamaje klin. In še mokro je povrhu. Mrzle kaplje padajo na nas, rudarji pa se niti ne zmenijo za to, tega so že navajeni. Tovariš obratovodja nama med potjo razlaga ustroj »am. Prišli smo v 4. etažo. »Numeri 19«. Tu se nama nasmejijo tovariši iz pisarne, ki danes prostovoljno pomagajo pod vodstvom tovariša rudarja. Odločiva se, da ostaneva kar pri njih. Hitro nama dajo proste lokate: »Sedaj pa le pomagajta!« Srečeva volja je dobra, kaj ko je pa premo tako trd in težak. Počasi gre, samo prehitro se utrudiva. Ko se malo odpočijeva, nama dajo kramp: »Sedaj pa še malo razkopavajta, da bosta poskusili od vsega nekaj.« Ob eni se transportal trak ustavi. Končali smo. Kolkto vozilčkov je izkopanega? Oseminsedemdeset! To je rekordna številka, katera doslej na naši »numerici« se ni bila dosežena. S ponosom se vračamo po rovu na sonce. Vsi smo zadovoljni s opravljenim delom in doseženim uspehom. Pred divjalom nas čakajo tovariši z nasmejanimi obrazci. Zvonec pozvoni in že se peljemo navzgor na svež zrak, kjer nas prijazno pozdravi sonce. Toda moje kosti — te šele sedaj čutim in tudi Sonja pravi, da ima vse prerahljane.

Ta udarni dan je prinesel produkcijo premoga, ki je bila za 40% višja od po-

vreprene. Tako so veseli in ponosni zatrjevali drugi dan naši udarniki — rudarji.

Tega dne ne bom nikdar pozabila. Spoznala sem, kako trdo je rudarjevo življenje. Kakor se je rudar med prvimi znal boriti za svobodo, si bo znal to svobodo tudi ohraniti. To se je danes pokazalo s stoodsolno voljo do udarniškega šihla. Ponosna sem uate, rudar, in zadovoljna, da sem tvoja hčerka, da sem doma iz tvoje doline, doline dela in črnega dima. Silva.

V Jastrebarskem ujeli dva nemška bandita

Pred nekoliko dnevi sta prišla v vas Pavlovčane, nedaleč od Jastrebarskega dva Nemca iskat hrano. Matašič, ki je po službeni dolžnosti okrajnega osvobodilnega odbora obiskal isto vas, ju je hotel prijeti in ju izročiti našim oblastem. Nemca pa sta ga v hiši, kjer ju je našel, napadla z namenom, da ga ubije in da nato pobegneta. V borbi za pištolo sta ga nemška tolovajja težko ranila. To borbo pa je čul Andrej Medved, star 60 let, ki je oborožen prišel na pomoč Matašiču. Oba sta nato obvladala Nemca in ju izročila našim oblastem.

Izolimo za predstavnike ljudske oblasti najboljše iz svoje srede!

Trpljenje Makedoncev v Grčiji

Razgovor z žrtvami na bolgarsko-grški meji

Beograd, 26. julija. (Tanjug) Posebni dopisnik »Borbe« je obiskal taborišče makedonskih beguncev v Petriču na bolgarsko-grški meji. Število beguncev iz Egejske Makedonije stalno raste, a ker je na razpolago le malo prevoznih sredstev, morajo nekatere skupine čakati tudi po 20 dni na odhod v Strumnico. Preko 500 žena starcev in otrok se nahaja že več kot 15 dni na odprtem polju.

Begunci iz vasi Ranči pripovedujejo, da so v poletju 1944, ko se je pričela velika fašistična ofenziva proti partizanom in svobodnemu ozemlju, Zervasove tolpe skupno z Nemci vdrle v vas. Grške fašistične tolpe, ki jih je vodil polkovnik Georgij Pulo, so odpeljale 63 kmetov, od katerih so jih 16 takoj ustrelili, 47 pa neznanu kam odvedli. O njih se ni ničesar več zvedelo. Čez nekoliko dni je zopet prišla v vas tolpa polkovnika Pula in ubila 130 mož, žena in otrok. Po dveh dneh orgij so banditi zažgali vas in odpeljali prebivalstvo. Od tedaj je večji del prebivalcev po begunskih taboriščih. Prehodili so celo Egejsko Makedonijo, hodili v Bolgarijo, se vračali v vas, odkoder so zopet morali bežati. Begunci pripovedujejo, da se je aprila 1945 zopet pojavil zloglasni Pulo in vršil slična grozodejstva.

V vasi Zeljegozje v bližini Kostura so Zervasovci marca 1944 ubili 26 oseb in več kot polovico vasi požgali. Ista tolpa je vdrila v vas junija in jo oropala. Dimitar Zafirov iz vasi Starčista v

okolici Drame, star 93 let, pripoveduje, kako so ga fašisti pekli z razbeljenim železom. Na rokah so mu ostale same kosti, ker se je meso popolnoma speklo. Nagnali so kmetu, da so bežali, ker »veliki Grčiji ni prostora za Makedonce«. Vpričo kmetov so posameznikom rezali kose mesa s telesa. Zloglasni Teodos je ubijal ljudi pred zbrano vasjo. Medtem ko so bežali pred Teodosovo tolpo, so nesrečni ljudje naleteli na skupino grških vojakov in jih zaprosili iza zaščito. Ti vojaki so jim vzeli vse, kar so nosili s seboj. Tudi ostali begunci pripovedujejo, da Teodos svobodno obiskuje vasi, prireja zborovanja in poziva Grke in begunce iz Male Azije, da pokoljejo vse Makedonce in naj se pripravljajo za »veliko Grčijo«.

Veles za begunce

Veles, 26. julija. (Tanjug) Nabiralna akcija za begunce iz Egejske Makedonije, ki jo vodijo ukrajne protifašistične organizacije v Velesu, je dosegla v teku ena tedna dobre uspehe. Zavedni delavci in uradniki iz vsega mesta so pravilno razumeli težko stanje teroriziranih bratov in so darovali po eno mezdo. Vojaki iz delavnice poveljstva veleškega področja so se prostovoljno odrekli dvema obroka hrane in korist bratom iz Egejske Makedonije. Doslej so zbrali za begunce nad 100.000 kg moke, 150.000 fizola ter velike količine ostalih življenjskih potrebščin in drugih sredstev.

Skupščina španske osvobodilne fronte

Potrebna je popolna enotnost v akciji vseh protifašističnih skupin — Rdeča armada osvobodila bivšega ministrskega predsednika Caballera

Pariz, 25. jul. (Tanjug) AFP prinaša poročilo o skupščini španske Osvobodilne fronte v Parizu, na kateri je Lenhart, predstavnik demokratično-socialist. zveze izjavil:

»Zmaga demokracije nad silami osi ne bi bila popolna, če ne bi obsegala tudi zmage demokratičnih sil v Španiji nad Franco.«

Predstavniki raznih španskih strank so poudarili potrebo popolne enotnosti v akciji vseh protifašističnih skupin. Minima, predstavnik republikanske levice v Španiji, je zahteval hitro ustvaritev španske republike in republikanske vlade.

London, 25. jul. (Ass. Press.) O osvoboditvi bivšega španskega ministrskega predsednika Francisca Largo Caballera s strani Rdeče armade je Carrillo, bivši predsednik »Cose del pueblo« v Madridu, ki je sedaj tajnik sindikalne zveze španskih delavcev v Angliji, izjavil:

»Zelo nas je razveselilo poročilo, da je Largo Caballero rešen trpljenja, ki ga je pretrpel pod nacisti. Upamo, da bo v kratkem prispel v Francijo in bo tako lahko stopil v stik z našim gibanjem. Njegova

navzočnost med nami bi utegnila imeti globoke posledice za nadaljnji razvoj španske politike.«

Caballero je bil mnogo let nesprojni voditelj glavne španske delavske zveze.

Angleški tisk o položaju v Španiji

London, 25. jul. (Tass.) Posebni dopisnik lista »Observer« piše:

»Zadnji Francoski koraki izdajajo živčnost in zmedenost, pa tudi potrebno odločenost, da za vsako ceno ostane na oblasti. Njegova nova vlada pomeni izpremembo oseb, ne pa idej ali sistema. Tako je v novi vladi n. pr. senyor Fernandez Cuesta, eden od utemeljiteljev falange in bivši veleposlanik v fašistični Italiji ter do današnjega dne eden najprivlačnejših članov falange, kot minister prava.

Ceprav je Franco v svojem nedavnem razgovoru z dopisnikom agencije United Press naprosil dopisnika, naj zavetu pove, da falanga ne izvaja v Španiji nobene politične oblasti, je v svojem zadnjem govoru predlagal monarhijo kot jamstvo za nadaljnje življenje falange.

Za natančno izvajanje krimskih določb

»Pravda« proti obnovi nemške industrije v zapadni Nemčiji

Moskva, 26. jul. (Ass. Press.) Zunanje-politični urednik »Pravde« Viktorov piše, da nameravajo Nemci oživiti svojo industrijo pod pretrvezo, da bi mogla nemška industrija deloma zadostiti nemškim potrebam po oskrbovanju zaveznikiških armad na vzvodu.

Viktorov jasno kaže na ameriška in britanska oblastva, ki nadzorujejo zapadno Nemčijo, kjer rudniki in tovarne spet poslujejo in kjer so spet tudi nemški ravnatelji. Viktorov se spominja hitrega industrijskega okrevanja Nemčije po zadnji vojni ter poziva k natančnemu izvajanju krimskih določb za uničenje nemškega vojnega potenciala.

Frankfurt, 26. jul. (Ass. Press.) Letalski maršal Sholto Douglas je izjavil,

Prepoved vojaškega vežbanja za Nemce

Berlin, 26. julija. (Ass. Press.) Zaveznika novaška agencija v Nemčiji poroča, da je ameriška vojaška uprava v Nemčiji izdala zakon, ki prepoveduje Nemcem vsako vojaško vežbanje. Agencija dodaja, da je bil ta zakon izdan v skladu z določbami brezpogojne kapitulacije, ki jo je Nemčija podpisala.

Naš poslanik v Plovidvu

Sofija, 26. julija. (Tanjug) Jugoslovanski polnomočni minister Kovačević je prisostvoval v Plovidvu sestanku, ki so ga sklicali člani jugoslovanske kolonije, zbrani v bolgarsko-jugoslovanskem in makedonskem društvu.

V začetku sestanka je jugoslovanska deca, ki biva v Plovidvu na odmoru, zapela jugoslovansko in bolgarsko himno, nakar je predsednik društva Djordjević začel zasedanje in pozdravil ministra Kovačevića. V imenu krajevnega odbora Domovinske fronte je pozdravil ministra Kovačevića Baljov, ki je ob tej priliki poudaril veliko in plemenito zgodovinsko misijo, ki jo vrši Domovinska fronta pri poglabljanju in utrjevanju bratstva in edinstva med bolgarskimi in jugoslovanskimi narodi.

Proti reakcionarnemu režimu v Argentini

Buenos Aires, 25. jul. (Ass. Press.) Radikalna stranka je izdala proglas, v katerem pravi, da sedanja vlada očitno krši ustavne pravice. Proglas zahteva široko svobodo tiska, svobodo govora, svobodo za politične jetnike, svobodno vrnitev pregnancev in razpis volitev.

Poldrug milijon beračev

Delhi, 25. julija. (Tass) Po poročilih indijske »Socialne službe« je bilo v Indiji registriranih 1.400.000 beračev, od teh je 600.000 slepih, 250.000 gluhonemih in 10.000 bolnih.

Vojne zločince je treba obsoditi

»Daily Herald« zahteva čim krajši postopek v sojenju nemških vojnih zločincev

London, 26. jul. »Daily Herald« piše, da se vprašanja, ki se pojavljajo v zvezi s sojenjem nemških vojnih zločincev, razlikujejo od vprašanj, ki se tičejo razprave proti maršalu Petajnu. List pravi: Petain je pred sodiščem zaradi obtožbe, da je delal proti priznanim zakonom svoje dežele. Obtožen je veleizdajec, Göring, Ribentrop, Hess in ostali pa so, preden se je vršila kakršna koli razprava, zakrivilo zločine proti človeškim zakonom. Ti zakoni niso napisani v nobenem zakonu, vendar so njihovi zločini tako ogromni, da ni mogoče dovoliti nobenega vprašanja, ali niso obtoženi morda nedolžni. Iz tega sledi, da ni mogoča nobena razprava proti tem ošabam v smislu, v katerem uporabljamo to besedo.

Te zločince je treba obsoditi in kazni izvršiti. Postopek naj bo čim krajši.

Mnogi se vprašujejo zakaj postopek ne more biti kratek. Mnogo je razlogov za to, da bi se vsa stvar končala hitro, le malo razlogov pa moremo odkriti, ki bi bili v prid zavlavljanju.

Pravni strokovnjaki so o tej stvari razpravljali dolga leta. Lahko bi pričakovali, da bodo posebni načrti pripravljali za takojšnjo uporabo. Mesto tega nas zabavajo s podrobnostmi iz življenja, ki ga sedaj živijo ujetniki. Nekaterim, med njimi Göringu, kažejo filme o nacističnih koncentracijskih taboriščih. Ne moremo si misliti, kakšen naj bi bil namen tega postopanja, če ne neka čudna vrsta »prevzgoje« glavnih krivcev, preden jih bomo obsodili.

Take varnostne mere so gotovo ne-potrebne, odlaganje kazni pa ima lahko svoje nevarnosti.

Nacisti ne smejo obdržati svojega plena

Bivši ameriški finančni minister Morgenthau o zakritih fondih nacističnih zločincev

Washington, 26. jul. (Ass. Press.) Bivši finančni minister Henry Morgenthau vztraja v svojem, pravkar izdanem poročilu kongresu, na načelu, da nacisti ne smejo obdržati svojega plena. Morgenthau opisuje postopek, kako je treba razkriti zakrite sovranske zapuščine na nevtalnih računih v bankah Združenih držav. 556.000 poročil o celotni tuji imovini v Združenih državah kaže, da imajo 12.700.000 dolarjev osebe iz tujih dežel.

»Pri upravljanju nadzora nad zamrznjenimi računi, pravi Morgenthauovo poročilo, je finančno ministrstvo Združenih držav imelo opravka tudi z velikim številom računov na ime nevtalnih državljanov, ki v resnici predstavljajo sovravno zapuščino. Postopek izsilivke odkritja sovražnih interesov se mora kon-

čati, preden lahko odvečemo blokiranje nevtalne naložbe. Drugače lahko nevtalne naložbe v naših bankah služijo kot skrivališče za nepravično pridobljene dobičke nacističnih zločincev.«

»Že nekaj let pred vojno smo se že bavili z ukrepi,« nadaljuje poročilo, »ki bi omejili morebitne koristi napadalnih držav od naložb tujih valut v napadenih deželah. Že davno prej je bilo sklenjeno, da bodo tuji fond v Združenih državah blokirani. Pripravili smo načrte za uvedbo nadzorstva nad tujimi fondmi. Nadzorstvo nad zamrznjenimi računi obsega finančne transakcije več kot 35 držav. Zamrznjene naložbe ne obstajajo samo v bančnih depozitih zla in v vrednostnih papirjih, temveč tudi iz 4.000 trgovskih podjetij, trgovskih patentov in drugih oblikah lastnine.«

Delo v Potsdamu se nadaljuje

Kljub odsotnosti angleških zastopnikov in predsednika Trumana so strokovnjaki nadaljevali s svojim delom

Potsdam, 26. jul. (Ass. Press.) Uradno poročilo, da se bo potsdamska konferenca nadaljevala kljub odhodu treh glavnih britanskih zastopnikov, — dokazuje, da obstoji delo v Potsdamu, v veliki meri v podrobnem delu strokovnjakov.

Med osmimi sestanki generalisima Stalina, predsednika Trumana in Churchilla, so bile dosežene načelne odločitve, ki dajejo velikim strokovnjaškim zastopstvom dovolj dela, da izdelajo odločitve do podrobnosti.

Pogled na službena poročila o krimski konferenci kaže, koliko podrobnega dela je treba, da se izvedejo načelne odločitve.

Predsednik Truman v Frankfurtu

Potsdam, 26. jul. (Ass. Press.) Davi je predsednik Truman odpotoval v Frankfurt ob Meni, kjer se je sestal z

Poljski vojaki v Angliji si žele v domovino

Poljska in britanska vlada se pogajata o načinu prehoda poljskih čet na zapadu pod poveljstvo vlade narodne enotnosti

London, 26. jul. (Tass) 150 poljskih oficirjev in vojakov, ki služijo v edinicah, nameščenih v bližini Glasgowa, je podalo sledečo izjavo:

»Priznavamo vlado enotnosti kot edino vlado neodvisne Poljske. Pokorili se bomo tej vladi prav tako kakor vrhovnemu poveljstvu poljske armade. Mi poljski vojaki se obračamo na svoje vojaške in civilne oblasti, predvsem pa na maršala Rola-Zimierskega, s prošnjo, da nas vza-

generalom Eisenhowerjem. S predsednikom so odpotovali tudi državni tajnik Združenih držav James Byrnes, general Vaughan in tiskovni tajnik Charles Ross.

Mountbatten v Londonu

London, 26. jul. (Ass. Pr.) Vrhovni zavezniki poveljnik v jugovzhodni Aziji admiral Louis Mountbatten je po razgovorih z načelniki štabov ter po posvetovanjih s predsednikom Trumanom, maršalom Stalinom in ministrskim predsednikom Churchillom prišel z letalom iz Potsdama v London.

Francija pričakuje izida konferene

Pariz, 26. julija. (AFP.) Vlada je pod predsedstvom generala de Gaullea sklenila, da bo spravila francosko politiko do Nemčije v sklad z zavezniško politiko, da pa bo pričakala na izid potsdamske konference.

me pod svoje pokroviteljstvo in nam zagotovi čimprejšnjo repatriacijo. Hočemo se vrniti domov, da bi sodelovali pri izgradnji svobodne demokratične in neodvisne Poljske.«

London, 26. julija. Zastopnik poljske vlade narodne enotnosti Henrik Lukasiak je izjavil:

Vsi poljski državljani v inozemstvu imajo pravico in dolžnost vrniti se domov. Način in čas repatriacije bo objavljen, kakor hitro se bosta poljska in britanska vlada zedimili o tem vprašanju.

Poljska vlada narodne enotnosti in poljski narod želita, da bi se poljske čete, ki so na zapadu izpolnile svojo dolžnost do poljske države, vrnilo v organiziranih edinicah. Vojaki, ki se ne bi želeli vrniti, bi bili odpušteni. Vprašanje, kako bi čete prešle pod poveljstvo poljske vlade narodne enotnosti, se še obravnava med vlada Velike Britanije in Poljske.

Angleški demanti

London, 26. julija. (Tanjug) Po poročilu agencije Reuter je predstavnik angleškega zunanega ministrstva demantiral vesti, da bi britanska vlada podpirala poskuse poljskega emigrantskega poveljstva v Londonu pri odvrtačanju pripadnikov poljskih oboroženih sil od vrnitve v domovino.

Delegacija britanske delavske zveze v Magnitogorsku

Magnitogorsk, 25. julija. (Tass.) Delegacija britanske delavske zveze je obiskala Magnitogorsk. Gostje so si ogledali gorske rudnike, glavne trgovine magnitogorskih tvornic jekla in železa, šole, otroške vrtnice, klube in delavska stanovanja.

Načelnik delegacije Lincoln Evans je izjavil: Tassovemu dopisniku: Magnitogorska jeklarina in železarne so odlična podjetja. Nikoli še nisem videl nikjer, da bi delavci bili tako zadovoljni in odkritosrčni. Obratujoča podjetja so v polnem razvoju. Posebno globok vtis so na nas naredili sovjetski otroci in njihova vzgoja v otroških vrtcih in šolah.«

Nek drug član britanske delegacije je izjavil: »Videli smo, kako veliko rudno bogastvo imate in kako dobro ga uporabljate. Videli smo, kako modra je bila vaša vlada, ko je postavila to velikansko tovarno. Vemo, da bi svobodoljubni narodi ne izvojevali tako blesteče zmage nad hitlerjevsko Nemčijo, če bi ne bilo požrtvovalnosti sovjetskih delavcev in silne Rdeče armade.«

M. Melnikov:

Vatikan in problemi povojne izgraditve

Pred nedavnim je bilo v vseh katoliških cerkvah liverpolske škofije v Angliji prečitano pastirsko pismo, v katerem se zahteva, da papež sodeluje na mirovni konferenci. To je bil začetak kampanje katoliških krogov, da se Vatikanu zagotovi mesto med Združenimi narodi pri reševanju vprašanj povojne izgraditve sveta. Angleški katoliški listi so v zadnjih mesecih pred uničenjem hitlerjevske Nemčije, posebno pa na predvečer konference v San Franciscu, večkrat načeli to vprašanje in so naglašali papežev »zasluge« pri delu za mednarodno sodelovanje. Pri tem niso zaostajali ameriški katoliški krogi, ki so osnovali »Odbor škofov za razširjanje papeževih mirovništvov«. Ta odbor je vodil prav tako kampanjo v Ameriki.

Pri osvetljevanju teh dejstev se postavlja vprašanje: Kakšni so prav za prav povojni načrti Vatikana? Dobro je znana njegova politika v predvojnem času in za časa vojne svobodoljubnih narodov proti hitlerjevski Nemčiji in njenim zaveznikom. Ta politika ni prinesla Vatikanu posebnih uspehov. Ona nikakor ni mogla utrditi njegovega položaja med svobodoljubnimi narodi, ki so za časa vojne prestali ogromne izkušnje odpovedi in trpljenja. Narodi niso videli papeža na strani borec proti fašizmu, temveč na nasprotni strani. V predvojnem času je Vatikan po vsem svetu pomagal reakcionarnim silam, ki so hranile hitlerjevsko zver in ji dajale možnost, da vrže Evropo v prepad najstrašnejše vojne. Za časa vojne se je Vatikan s tem, da je intrigiral proti edinstvi velikih zaveznikiških držav in da je označeval načrte kompromisnega mira, konsekventno držal linije reševanja fašizma od poraza in zloma, dočim namerava Vatikan sedaj, ko je svet pred

važnimi in težkimi nalogami izgraditve, osrečiti človeštvo.

Ceprav povojni načrti Vatikana niso še bili odkriti in podrobno razloženi, se vendar lahko zaradi številnih poročil v tisku in zaradi cele vrste govorov in izjav papeža in njegovih sodelavcev ustvari jasna slika povojne izgraditve sveta, kakor si jo zamišljajo vodilni vatikanski krogi. Glavno ozadje te slike je vrnitev Evrope nazaj k »starim dobrim časom«, ko se je na politični pozornici pojavil fašistični nestvor in si začel pripravljati svoje zločinske načrte. Povrtni Evropo nazaj v one čase, ko so v velikem številu držav obstojali fašistični ali profašistični reakcionarni režimi, to je najvažnejša točka vatikanskega programa. Znani italijanski konservativni publicist in katoliški javni delavec Luigi Sturzo je v časopisu »Foreign Offices« takole karakteriziral osnovne poteze vatikanske politike:

»Predpostavlja se,« je pisal, »da se svet vrni po starem tiru, čeprav se je v tej vojni vse prevrnilo narobe.«

To »težor« je izrazil tudi vatikanski publicist Gonella v knjigi pod naslovom »Ponovno je treba izgraditi ves svet — Pij XII. o svetu in o ponovni izgradnji«. Gonella izjavlja, da je »krišćansko pravilo ljubezni do sovražnika« eden izmed osnovnih papeževih povojnih načrtov. V zvezi s tem naglašuje pisec enakost zmagovalcev in premagancev. To načelo je tudi, kakor je znano, izraženo v številnih papeževih poslanicah.

Vatikan se malo zanima za to, da njegova »načela« niso v skladu z interesi onih narodov, ki so se borili za vzpostavitev trajnega mira, in tudi ne, da so v ostrem protislovju z nalogami Združenih narodov, ki so našle svoj izraz v zgodovinskih odločitvah krimski konference. Katoliška reakcija tudi

ne zakriva svojega povsem negativnega stališča do te konference. Vatikanski organ »Osservatore Romano« je pri ocenjevanju njenih odločb ponavljal Göbbelsove laži o diktatorju treh držav. »Četudi je krimska deklaracija«, je pisal list, »skončni dokument, ki predvideva reorganizacijo Evrope, se dobi vendar vtis, da pomaga stari kontroli treh velikih držav nad bodočim položajem v Evropi in njenim političnim življenjem, kar ne odgovarja principu enakosti in sodelovanja.« Konec aprila je ta list popolnoma soglašal z izjavo ameriških škofov od 14. aprila, ki ostro kritizira odločbe krimski konference.

Katoliška reakcija odklanja načrte Združenih narodov o povojni zgraditvi sveta in postavlja svoje lastne načrte, ki imajo namen porušiti osnove bodočega mednarodnega zblžanja. Ti načrti, kot jih je točno označil znani italijanski liberalce, profesor Salemini, se nanašajo na vse države sveta. Povojni načrti Vatikana predvidevajo predvsem popolno odpustitev grehov hitlerjevskim razbojnikom, ustvaritev močne nemške militaristične države, ki bi vnovič lahko postala oslomba reakcije v Evropi. Angleški list »Catholic Herald« je 20. avgusta preteklega leta izjavil: »Osnovni problemi za Anglijo in Združene ameriške države so v tem, da se Nemčiji omogoči čim hitrejša vzpostavitev političnega ravnotežja in edinstva.

Ce se spomnimo na ogorčeno kampanjo, ki jo je vodil ta list proti zahtevi za brezkompromisno kapitulacijo, za uničenje hitlerjevske Nemčije, za reparacije, za brezkompromisen mir z nemškimi fašističnimi razbojniki, nam je popolnoma jasno, kaj se razume pod vzpostavitev političnega ravnotežja Nemčije. Istočasno se izjavljajo katoliški reakcionarni krogi za ohranitev vojne in gospodarskega potenciala Nemčije in se protivojni njeni gospodarski razorožitvi. Katoliški časopisi v različnih državah objavljajo izjave škofov Anglije, Wellsa in Škot-

ske, ki pravi: »Tako v moralnem kot v gospodarskem pogledu bi mir, ki bi kaznoval, škodil — zmagovalcem. To je jasna izjava proti vsem ukrepom gospodarske razorožitve nemškega napadalca, ki je dvakrat v življenju ene generacije vrgel človeštvo v prepad svetovne vojne.

Eden izmed nemških katoliških-javnih delavcev Katz, ki biva v Ameriki, je pred kratkim objavil svoj program o povojni izgradnji Nemčije, ki ga je kakor sam trdi, izdelal za časa svojih razgovorov v Vatikanu. Ta program predvideva nov »krišćanski red« v Nemčiji, na minimum skrajšan rok njene okupacije in poziv »novi Nemčiji«, da sodeluje z zavezniki v povojni obnovi Evrope. Toda sedaj je že dobro znano, da se pod geslom »poziv na obnovo Evrope« skrivajo vsi načrti, ki hočejo ohraniti ekonomske baze nemškega imperializma. Znano je, da so Krupp, lastniki nemškega kemičnega trupta, in drugi fašistični magnati najbolj boreči pristaši sodelovanja za obnovo Evrope. Zaradi tega ni nič čudnega, da program Vatikana tako dobro odgovarja nemškim imperialistom, ki fantazirajo o preporodu svojega gospodarstva. Francoska novinarka Tabouis je v časopisu »Pour la Victoire« naglasila, da je cilj Vatikana okrepitev katoliške elemente v Nemčiji in jim olajšati neomejeno pomoč Cerkve. Ko naglašja, da postaja papež jamstvo za manj težko bodočnost Nemčije, pristavlja: »Ta položaj dopušča nemškim finančnim in gospodarskim krogom, da računajo na pomoč Vatikana.«

Iz poročil dopisnikov listov iz Nemčije izhaja, da so reakcionarni katoliški krogi v Nemčiji ohrabreni zaradi stališča Vatikana in reakcionarnega katoliškega tabora v Angliji in v Združenih državah znatno povečali svojo aktivnost. Začeli so že javno nastopati s protizaveznikiškim izjavami in načrti. Pred nedavnim je dopisnik lista »Chicago San« poročal, da so v zahodni Nemčiji bile prečitane »sprenetljivo istovetne pridige«, ki so vsebovale

zlobne napade proti konferenci v San Franciscu. Dopisnik »New York Times« je poročal o načrtih za ustanovitev nemške »liberalno-krišćanske demokratične države«. Te načrte so sestavili nemški gospodarstveniki iz renške pokrajine, ki so igrali važno vlogo v Hitlerjevi državi. Ni težko odkriti sličnosti v načrtu prikritih nemških imperialistov in v težnjah reakcionarnih krogov katoliške cerkve.

Po porazu Nemčije je ta podobnost našla svoj izraz tudi v gotovih političnih postopkih Vatikana, ki je dajal svoje pokroviteljstvo najbolj reakcionarnim krogom Nemčije. 1. junija je bilo objavljeno, da je papež sprejel rimskega princa Ruprechta Bavarskega. Ko je komentiral ta sestanek, je dopisnik Reuterja namignil, da je pri prejšnjem sprejemu princa novembra 1944 bilo govora o bodočnosti bavarske katoliške pokrajine, v kateri so kot se misli, monarhistična čustva še precej močna. Dopisnik je naglasil, da se Ruprecht ni nikdar odpovedal bavarski kroni in da nazivajo v ozkem intimnem krogu princa še vedno »vaše veličanstvo«.

Potrebno je opomniti, da gre za predstavnika dinastije Wittelsbachov, ki je sedem stoletij obdržala svoje fevdalno oblast na Bavarskem. Zadnji potomec te dinastije je 72letni princ Ruprecht, znan po svoji aktivni udeležbi v svetovni vojni v kaiserjevem vrhovnem poveljstvu. Ze takrat se je odlikoval ne samo s svojo nenadarnostjo, ki je postala legendarna, temveč tudi s povečano samozavestjo in oblastiteljnostjo, ki je bila vedno karakteristična poteza nemških fevdalnih gospodov. Sedanji fašistični načrti princa Ruprechta o vzpostavitvi monarhije na Bavarskem dobivajo vsestransko pomoč Vatikana.

Princ Ruprecht je samo eden od kandidatov za voditelja bodoče nemške militaristične države, ki bi bila postavljena pod vodstvom katoliške cerkve. (Konec sledi.)

Obnovitvena dela

Slov. Bistrica. V okviru gradbenega odseka pri okrajnem odboru so se začela razna popravila na porušeni zgradbah. Popravljen je že most čez Polskavo v Kolbergu. V popravilu je kulturno-prosvetni dom v Slov. Bistrici. Obnavljajo se tudi bombardirane hiše na Pragerskem, Križnem vrhu in Črešnjevci, prav tako hiše na Pohorju. Ljudstvo se številno udeležuje zakopavanja strelskih jarkov, kar dela izven svojega delovnega časa.

Odvzem italijansko-slovenskega doma

Beograd, 21. julija (Tanjug) Zaradi velikih zaslug in številnih žrtv v protifašističnem boju je dalo jugoslovansko poveljništvo takoj po osvoboditvi italijanskim in slovenskim kulturnim društvom iz rajona Sv. Jakob v Trstu na razpolago dom bivše fašistične mladinske organizacije »Balilla«. V tem domu so italijanske in slovenske organizacije delale vzajemno na prosvetnem in kulturnem polju, organizirale razne prireditve ter osnovali čitalnico in pevski zbor, ki je sodelovalo tudi pri oddajah tržaškega radia. Sedaj pa so zavezniške vojne oblasti v Trstu iz neznanih razlogov stavile postopke na razpolago neki skupini mladine, ki se nikdar ni udeležila bojev proti nacifašizmu.

mu. Zaradi tega postopka je šentjakovski pevski zbor vložil pri angloameriški vojni upravi protest.

Borci pomagajo našim kmetom

Gorica. V Tolminskem okraju so pri delu za obnovo naše zemlje utrjuje bratstvo med hrvaškimi in srbskimi borci in slovenskim ljudstvom. Borci III. brigade 7. udarne divizije pomagajo na polju ljudstvu, kateremu primanjkuje delovnih moči. Dosedaj so izvršili 900 delovnih ur pri obdelavi zemlje in drugih kmetijskih delih.

Sportni dan v Guštanju

V nedeljo je v Guštanju priredilo fizikalno društvo s sodelovanjem II. bataljona VII. brigade velik sportni dan. Dopoldne so bile tekme v plavanju, v skakanju, metanju kroglice in teku. Popoldne pa so igrali nogometno tekmo na novem igrišču na gradu. Člani guštanskega fizikalnega društva so se z vneznemno vrgli na ureditev sportnih igrišč. Do zime bodo imeli tudi urejeno telovadnico.

Ptuj za druge kraje

Odsek za trgovino in preskrbo pri okrajnem odboru OF v Ptuj je poslal v Ljubljano 25.000 jajc, v Trbovlje 240.000 kg krompirja in 5000 kg pšenice v Ormož.

rofiči do tega roka v kvartni pisarni, Ljubljana, Poljanska cesta 6.

Vsi nagradjeni osnutki pridejo v last kvartnega odbora. Osnutki, ki se ocenijo s I. nagrado, bo tudi izvršen. Nagrade so bodo izplačevale do 31. avgusta 1945. Nenagradjeni osnutki se morajo dvigniti najkasneje 1 mesec za tem, ko je izreko razodislo svoje oceno, eiser zapadejo v last kvartnega odbora.

Vsi poslani osnutki se bodo razstavili na primeren, vsemu občinstvu dostopnem mestu.

Važno za trafikante

Združenje je prejelo za nakup baterij skupno nakazilo, zato prosimo vse tiste trafikante ki reflektirajo na prodajo baterij in ostalega pribora, da nam javijo koliko baterij rabijo tedensko, koliko žarnic in svetilk.

Za baterije ki so nakazane je treba prinesiti denar s seboj. Naročila je oddati v trafikli Prašnikar Motka, Tyrševa cesta nasproti kavarna Evropa. Isto tam se bodo dobile tudi baterije. — Združenje trafikantov.

PRESKRBA

Potrošniki, ki nameravajo dvigniti sadni sok, naj ga takoj nabavijo pri svojih stalnih trgovcih, ali pri drugih trgovcih, ki ga še imajo na zalogi. Sadni sok se kvari, čem je pletenka odprta. Trgovci, ki nimajo več sadnega soka naj napote svoje stranke k sosednjim trgovcem, ki imajo še sadni sok na razpolago.

Enako priporočamo potrošnikom, da si polenovko takoj nabavijo.

Odsek za preskrbo razveljavlja lanske karte za krompir, ki jih je izdal bivši Mestni preskrbovalni urad.

Ribežev sok v steklenicah po 1 liter, ki je določen za noseče žene (deli ga Nabav. zadruga mest. uslužbenec) stane din 15 za eno literko steklenico.

Potrošnike opozarjamo, da imajo na skladišču krompir tudi še naslednji trgovci:

Štular, Tyrševa cesta, Marolt, Trnovska cesta, Druškovič, Bernekarjeva ul. (Zelena jama).

Novo pošiljke krompirja bodo razdeljene še nadaljnjim trgovcem. O tem bomo prebivalstvo pravočasno obvestili.

Delitev mesnih konzerv

Potrošniki okrožnega mesta Ljubljana prejmejo v soboto, dne 28. t. m. dopoldne pri svojih stalnih mesarjih na odroček »Jul. 31.« osnovne živilske nakaznice, izdane od MOOF (odsek za preskrbo v Ljubljani) po 15 dkg mesnih konzerv. Prodajna cena je din 20 za kg.

Bolniki in zdravstveni zavodi prejmejo meso na bolniške nakaznice za meso.

Meso za bolnike dobe mesarji nakazano na klavici 27. t. m. ob 11. uri.

Konzerve dvignejo mesarji v petek 27. t. m. ob 14.30 uri v Gregorčevem skladišču. Izdajalec se bodo samo od 17. ure.

Prazne zabojne in doze je treba vrniti v torek 31. t. m. od 8. do 12. ure v tovarni Slamič na Viču.

Odrezke mesarji predložijo v torek 31. t. m. na »Navodur, Novi trg št. 4-II, soba št. 9.

Krompir in vino za repatriirance

Repatriiranci, ki niso prejeli osnovnih pač pa iz tedenske živilske nakaznice (za 7 dni) prejmejo vino na podlagi objave o repatriaciji, ki jo je predložiti gostilničarju mesto odzgodka tobačne karte. Gostilničar mora zabeležiti na hrbtu objave, da je vino izdano.

Gostilniškim obratom naročamo, da postopajo po gornjem navodilu, obenem pa da vodijo seznam (ime in priimek ter številko objave o repatriaciji) in ga ob zaključku delitve vina predložijo oddelku za šteje odrezkov meso odrezkov za izdano količino vina repatriirancem.

Repatriiranci prejmejo krompir (po objavi dne 24. t. m.) na repatriacijsko objavo. Razporeževalci krompirja naj na hrbtu objave zabeležijo, da se repatriirancu krompir izdali, obenem pa naj vodijo seznam takih strank (ime in priimek, številka repatriacijske objave) in ga predložijo mestu odrezkov oddelku za šteje odrezkov pri obratniku o oddaji krompirja.

Uprava »Ljudske pravice« sporoča vsem naročnikom »BORBE«, da je cena mesečne naročnine Din 25.—.

Uprava

Zastopniki ljubljanskih pevskih zborov naj se zbere na kratke razgovore v petek 27. t. m. ob 21. uri v Glasbeni Mladici. — Inicijativni odbor.

Koča na Jermanovih vratih bo v nedeljo, dne 29. julija zaslon oskrbovana in je s tem dana možnost za ture na Planjavo, na Brano in proti Skuti, odnosno Kokrskem sedlu. V koči so urejena zasilna ležišča, odeje pa naj vzamejo planinci s seboj.

Opozorilo trafikantom. Trafikante, ki še niso dvignili vsa količina tobačnik izdelkov za mesec julij, opozarjamo, da je za dvig istih zadnji dan v soboto, dne 28. 7. t. m. — Združenje trafikantov.

Prošnja. 4. precizno otroške tehnične potrebuje pravkar ustanovljena peslaja za novorojenčke in porodničarje v Ljubljani, volkova življenjskega pomena ne le za Ljubljano, temveč za vso Slovenijo, apeliramo na že tolikokrat prizkušena plemenita srca naših mater, da podare ali proti odškodnini odstopijo svojo tehnično inenovanemu zavodu. Imena bodo objavljena v časopisu.

Udeležence učiteljskega informativnega tečaja v Kranju obveščamo, da bodo skripti na razpolago šele od 4. avgusta dalje pri blagajni učiteljskega knjižarne, Frančiškanska ulica 6.

Tov. Borman Dolfo — Istok, javi se takoj pisмено ali tam potom na naslov: Medveščak Milan, Tamjur, OOF Maribor.

Predvalilno masovno zborovanje v petek 27. VII. ob 20. uri pripravi rajonski odbor OF Poljana na telovadnici Tabora.

Dne 24. t. m. se je naša vojska blizu z znakom partizanstva 1941. V bluzi je tudi šoferska legitimacija na ime: Zupančič Lavren — Franc, delavec, rojen 18. oktobra 1902, Stan — Mirna. Imenovani tovariš naj se javi na Glavnem odboru ZMS, v Ljubljani Sv. Petra cesta 31, kjer bo bluzo lahko dvignil.

RADIO VOBODNA LJUBLJANA

Dnevni spored za petek 27. VII. t. m.

7-13.5 Korčnice — 7.15-7.45 Napoved časa, poročila in objave — 7.45-8.15 Srbske in bolgarske narodne pesmi — 8-8.15 Ženski kotiček — 8.15-9 Pester glasbeni spored — 12-12.15 Klavirski trio — 12.15-12.30 Pregled tiska — 12.30-13 Operna glasba — 13-13.20 Napoved časa, poročila in objave — 13.20-14 Mali operni orkester pod vodstvom Alberta Jermola — 18-18.20 Manera Komanova: Na Rabu — 18.20-18.40 Godalni kvartet — 18.40-19 Ing. Mirko Sušteršič: Zakaj mora biti gozd narodna lastnina — 19-20 VIII. ljudska glasbena ura: Galantni stil. Z ilustracijami predava prof. Pavel Sivko — 20-21 Simoničini koncerti: Liszt: Oxfordska simfonija — Bach: Brandeburški koncert — 21-21.20 Napoved časa, poročila in objave — 21.20-22 Koncert orkestra Radia Ljubljane pod vodstvom dirigenta Antona Neffata — 22-22.15 Oddaja za »Iovariše v taboriščih po Nemčiji« — 22.15-22.30 Smetana: Vltava (simf. pesnitve) — Sibelius: Finska, op. 26. (simf. pesnitve) — 22.30-23 Trio Radia Ljubljane — 23-24 Lahka glasba.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE

Opera:

Petek, 27. julija ob 20: MITING pod geslom DAJMO SVOJ GLAS. Sobota, 28. julija ob 20: MITING pod geslom DAJMO SVOJ GLAS.

Danes in jutri priredi Narodno gledališče v Operi Miting v svrhu voline kampanje, pod geslom Dajmo svoj glas. Spored obsega različne točke večinoma vedrega značaja, med temi zlasti zabavni skeč Franca Milčinskega »Ob uri strahove« ali »Naše polkome stranke«. Sodelujejo člani SNG, člani Dramo in Opera, operni orkester, pevski zbor Srečko Kosovel pod dirigentskim vodstvom Rada Simoničija, Vanda Zihnerlova z dvema solističnima točkama, dramski igralci z izvedbo skeča Vitomila Zupana »Tri zaostale ure«, itd. Umetniško vodstvo ima Vladimir Škrbinšek. — Vstopnice so brezplačne odnošno prti prostovoljnima prispevkom v prid vojni sirotni na razpolago pri dnevni operni blagajni od 19. do 12. in od 16. do 18. ure, in pol uro pred pričetkom.

KINEMATOGRAFI

KINO UNION: Češki film »Vražji študenti«. Predstave ob 19. in 21. uri.

KINO MATICA: Ameriški film »Mlad dr. Kildar«, dodatek »Zračne sile Amerike«. Predstave ob 19. in 21. uri.

KINO SLOGA: Ameriški film »Srebrna flota«, in dodatek »Junaki neba«. Predstave ob 19. in 21. uri.

KINO MOSTE: Italijanski film »Vaniljanit« pod Stendhalovimi noveli, ki ga fašistične oblasti niso dovolile predvajati. Predstava ob 20. uri.

KINO KODELJEVO: Francoski film »Edward VII.« (»Entente cordiale«). Predstava ob 20. uri.

UPRAVA IN UREDNIŠTVO »Naše žene« LJUBLJANA, Komenskega 7

OGLASI

ILUŽBO DOBE MLINARJE, vajene valjčnih stolov in avtomatskih oljnih stekalnih sprejme mila in oljarna Franc Majdič. Vj.Donjazla.

JSNARJSKE POMOČNIKE za strojno in ručno izdelavo in priučene delavce, vzame v takojšnjo stalno zaposlitev Tovarna usnja Tone Knaflič, Kamnik.

GOSPODINJSKO PO. MOČNICO ali postrežnico za dopolnje ali ves dan sprejem. Naslov v upravi »Ljudske pravice«. 1656

2 IZVEZBANA TESARSKA PREDDELAVCA sprejme Ing. Dukič, Ljubljana.

NOV ŠTEDILNIK, železen, emajliran, prodam, Naslov v upravi.

OMARO, dobro ohranjeno, prodam na Stefanovi 26. Stanojevič, Poljanski nasip št. 40, 3. nadstropje.

OGlašujte v »Ljudski pravici«!

POSTNA DIREKCIJA V LJUBLJANI razpisuje dve mesti skladiščnika

a službenim mestom v Ljubljani. Upoštevali se bodo prosilci, ki so že nekoliko izveščani in poslih skladiščna. Prosilci, ki naj ne bodo stari nad 30 let in ki imajo res veselje opravljati službo v skladišču, naj vložijo prošnjo, v kateri naj navedejo, kje in koliko časa so bili že zaposleni kot skladiščniki.

Dipl. inž. kemika-analitika

po možnosti že v usnjarskih analizah izvežbanega, sprejme Tovarna usnja Tone Knaflič, Kamnik. Ponudbe z navedbo življenjskega in dosedanjega prakse naj se pošljejo na gornji naslov.

GROBOVI

Dne 25. t. m. je umrla naša dobra MARIJA MILČINSKI roj. KREJCI

vдова po kasalskem sodniku in pisatelju. Pogreb bo v petek, dne 27. t. m. ob pol 5 iz kapelice sv. Nikolaja na Zalah. Ljubljana, 26. VII. 1945.

Rodbine Milčinski, Slodnjak, Krejci, Arko in ostalo sorodstvo.

Nenadoma nas je za vedno zapustil naš ljubljani mož, očka, sin in brat

dr. Samo Dostal

javni tožilec za Ljubljansko okrožje

Draga ga pokojnika spremlimo k večnemu počitku danes ob 5. uri popoldne z Zal. iz kapelice sv. Andreja k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 26. julija 1945.

Zalujoči: Ilka, žena; Vera in Samo, otroka ter ostalo sorodstvo.

V sredi dela za obnovo, nas je nenadno zapustil naš najboljši tovariš

dr. SAMO DOSTAL

javni tožilec za okrožno mesto Ljubljana. Nepozabnega delavca in iskrenega tovariša homo obratnil v trajnem spominu. Pogreb bo dne 27. julija ob 17 iz kapelice sv. Andreja na Zalah.

Javni tožilec Slovenije in okrajni javni tožilec.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo, da je naša najljubša, preobzorna mama, stara mama in tačca

ALOJZIJA JARC

in starosti 77 let, večraj ob pol 8 umrla. Pokopali jo bomo danes, v petek 27. t. m. ob 18 na novomeškem farnem pokopališču. Novo mesto, Ljubljana, Kranjska gora 26. julija 1945.

Za nepozabno žalujejo: Mirko, Lojze, Berti, Dora, Iva por. Hlede in Andrej z družinami in ostalim sorodstvom.

ZAHVALA

vsem, ki so z nami sočustvovali ob smrti naše žene in matere

IVANKE PETRIČ roj. BAHOVEC

molili zanjo, ji poklonili cvetje in vence in jo spremili do groba. Posebno se zahvaljujemo patru dr. Angeliku ter primarju dr. Hleferlu za poživovalno zdravljenje.

Josip Petrič, soprog, in otroci.

PADLI ZA DOMOVINO

Sporočamo žalostno vest, da je po zaslugi domačih izdajalcev umrl dne 16. V. 1945 v Dachau naš ljubljani sin, brat

IVAN HRIBERNIK

Prosimo tihega sožalja! Ljubljana, 23. julija 1945.

Zalujoči: oče, mati, sestra Roz in brat Zdravko, ter ostalo sorodstvo.

Dala sta svoje mlado življenje naša nad vse draga nepozabna

TOMAN ANTON

star 23 let, padel kot talec 26. VI. 1943 v Soteski. Začasno počiva v skupnem grobu v Begunjah, in

TOMAN FRANC-ĐURO

star 23 let, borec Prešernove brigade. Padel je v borbi 16. V. 1944 na Lavrinskem vrhu. — Naj vama bo lahka svobodna slovenska zemlja!

Breg pri Zirovcih.

Zalujoči: stariš Anton in Teresija; sestre Marija por. Vaupotič, Francka, Albina; brata Leopold, partizan, in Vincenc, ter ostalo sorodstvo.

Za svobodo in dom je dal svoje življenje 18letnik

JENIČ FRANC

poltkomisar, zastavnik 3. bat. IX. brigade. Iz Pristave pri Podgradu, dne 13. XI. 1944, na Ljubnu pri Uršnih selih.

Pokopan je doma v Podgradu med mnogimi tovariši partizani.

Naj mu bo lahka ljubljana svobodna zemlja! Zalujoči: Jože in Marija, starša; Jože, brat-partizan; Mica, Francka, Tina, sestre.

Kot žrtve izdajalcev je padel 4. X. 1944 naš ljubljani sin in brat

LONČAR IGNAC

partizan. Njegovo truplo počiva začasno na Bregu ob njegovi rojstni hiši. Naj mu bo lahka svobodna slovenska zemlja, ki jo je tako ljubil.

Breg pri Trzinu, 22. julija 1945.

Zalujoči: Ignac, Anela, starši; Milan, Matevž, brata in sestrica Marija.

V boju za svobodo svoje domovine je 3. februarja 1945 v vasi Logarcevi v bližini Križevcev pri Ljutomeru padel

PRIMOŽ BERNOT - ALJAŽ

sekretar okrajnega odbora OF Ljutomer. Dne 8. julija 1945 smo ga začasno pokopali v Ljutomeru.

Zalujoči: Franja Bernot, mati; Ivko, Mirko, brata; Angela Zorec, Vida Tomalič, sestri; Lenka, Miško, Alenka, nečak in nečakinji; Milena, dekle.

Potri od udarca usode, naznanjamo vsem sorodnikom in znancem, da je naš dober mož, nepozabni atek, brat, stric, tovariš

MATKO KRT

rojen 18. septembra 1908 v Strzevem, padel za domovino 23. VI. 1943. Do prevosa počiva na Stefaniji pri Velesovem.

Zalujoči: žena Amalija, sin Matko, hčerka Cvetl, bratje in sestre ter ostalo sorodstvo.

Za svobodo slovenskega naroda so darovali vse, kar so imeli: domače ognjišče in svojo življenja:

JOGER ALOJZIJ

oče, kmet v Podlipnici pri Zagorju ob Savli, ustreljen 13. maja 1942 v Mariboru;

JOGER JOŽE

sin, v starosti 25 let, ustreljen 13. maja 1942 v Mariboru;

JOGER FRANC

sin, v starosti 23 let, ustreljen 13. maja 1942 v Mariboru;

JOGER MARIJA

mati, umrla v taborišču Auschwitz 26. IX. 1943.

JOGER IVANKA

hči, umrla v taborišču Auschwitz 9. IX. 1942.

JOGER IVAN

sin, v starosti 27 let, borec-partizan Slavnodrove brigade, padel dne 1. aprila 1941 na Rakitovem. Podlipovica-Zagorje. Zalujoči: Frančiška Oseppek roj. Joger, Minka in Lojzka, hčerke; Bernard, sin, dežurnega urednika, štev. 23-62.

OBVESTILA

RAZGLAS

Ministrstva za industrijo in rudarstvo o razdeljevanju in potrošnji premoga na področju federalne Slovenije

1. Ministrstvo za industrijo in rudarstvo rudarski oddelek je prevzelo razdeljevanje celokupne produkcije vseh premogovnikov Slovenije, in sicer razdeljevanje premoga preko 20 ton mesečne porabe.

2. Potrošniki premoga nad 20 ton mesečne porabe morajo najdalje do 15. vsakega meseca za prihodnji mesec prijaviti Ministrstvu za industrijo in rudarstvo — rudarski oddelek — porabo in vrsto premoga v preteklem in potrebe v tekočem mesecu, obstoječe zaloge, izkoriščenje kapacitete obrata in izgleda za delo.

3. Na podlagi prijavljenih potreb potrošnikov razdeli rudarski oddelek po nujnosti predvidene razpoložljive količine.

4. Potrošniki z mesečno porabo nad 20 ton rudninskega kuriva morajo voditi dnevni razvid o nabavkah in porabi kuriva tako, da je vsak čas razvidna tudi zaloga po vrstah.

Ta vpisnik porabe mora vsebovati tudi podatke o dobavah in dovoljenjih za nakup.

5. Potrošnja izpod 20 ton mesečne porabe se bo uredila posebej po navodilih, ki jih bo izdalo Ministrstvo za trgovino in preskrbo.

6. Podatke iz točke 2 za mesec avgust je dostaviti Ministrstvu za industrijo in rudarstvo — rudarskemu oddelku — takoj!

Spominška svečanost za padlimi planinci vrh Skrlatice v Julijskih Alpah

Planinski odsek F. D. Jesenice bo priredil v nedeljo, dne 5. avgusta izlet na Skrlatico, zvezan s spominško svečanostjo za padlimi planinci, na kateri bo na že obsejajoči spominški križ pritrjena posebna plaketa. Planinci pojdijo na vrh Skrlatice iz Vrat, potem čez Križko steno, plezalske skupine pa po severni steni v Kuzgyjevi smeri na vrh. Te spominške svečanosti naj bi se udeležili planinci v čim večjem številu. Podrobnosti bodo še objavljene. Prijave sprejema Pododbor za planinstvo pri FOS, Aleksandrova 5-I.

Ljubljanski mestni iniciativni odbor Enotnih strokovnih zvez delavcev in nameščenecv

vabi vse delavce in nameščenice v Ljubljani na veliko politično zborovanje, ki se bo vršilo v petek, dne 27. julija 1945 ob 18. uri (6.) popoldne v parku Tivoli (kjer je bil kongres OF).

Obravnavala se bodo vsa politična vprašanja z ozirom na predstojajočo volitve in posebno še vloga delavstva in nameščenstva pri izgradnji naše narodne oblasti. Kajti v tej predvolilni kampanji mora zlasti delavstvo in nameščenstvo aktivno sodelovati in sodelovati pri izbori predstavnikov naših narodnih oblasti.

Preskrbite, da se bodo zborovanja udeležili res vsi delavci in nameščenici! Organizirajte po možnosti tudi skupinske prihode na zborovanje!

Po letih trpljenja zopet doma

Iz brežiškega okraja izseljena družina se je s svojim skromnim imetjem vrnila domov